

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک خپرونه

پنځم کال، شپږمه گڼه، د غبرگولي مياشت

د افغانستان بانک خبرتيا

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رایجې پیسې او پولې واحد افغانی دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کیږي خو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلي، ځکه چې د افغانی مبادلوي ارزښت یو له با ثباته پولې ارزښتونو څخه ګڼل کیږي او د اقتصادي برنامو جوړونو په ثبات کې ګټور رول لوبوي.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

مدیر مسوول: یما عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: عبدالقیوم رووف ارغند

فوتوژونالیست: زیرک ملیا

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۸۱۵ / ۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

د دې گڼې مطالب

دو عضو جدید شورای عالی د افغانستان بانک معرفی گردید

وضعیت حصول قروض کابل بانک

د بانک مجله پنځه کلنه شوه

بانکونتهای ۱-۲-۵ افغانستانی در گردش قرار دارد

در ۲۰۱۴ دست خالی نمایم

افغانستان بهترین خط اتصال تجارتي و اقتصادی منطقه

په افغانستان کې د کرنې او مالدارۍ اقتصادي ارزښت

معادن پښتوانه قوی اقتصادی

د'سخن جدید' ورځپاڼې په خپره شوې مقالې (دافغانی ...

با اصطلاحات حقوقی و اقتصادی آشنا شوید

اداره او منجمنې

گزارش کارکرد های سال ۱۳۹۰ آمریت زون ...

یاد آوری: به غیر از سر مقاله که دیدگاه رسمی د افغانستان بانک است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر میگردد، همچنان

استفاده از تصاویر مجله بانک با ذکر مأخذ مجاز است.

ایجاد سیستم ثبت تضمینات؛ تحرکی جهت

بهبود رشد و انکشاف اقتصاد ملی

مطابق ماده دوم قانون رهن اموال منقول در معاملات بانکی، اهداف عمده و اساسی این قانون مساعد ساختن زمینه دسترسی به اعتبارات معامله بانکی از طریق اموال منقول، تضمین دین و قرار داد ها از این طریق، تأمین اعتماد متقابل میان اشخاص ذیدخل در معامله بانکی، توسعه تجارت و اعتبارات، جلب سرمایه گذاری ها و رشد اقتصاد ملی می باشد.

در کشور عزیز ما افغانستان یکی از مهمترین مشکلات در قسمت اعطای قرضه به متشبین بخش خصوصی، همانا نبود یک سیستم ثبت تضمینات اموال منقول در اجرای تسهیلات پرداختی برای تجار و متشبینی بوده که اموال غیر منقول نداشتند و نمی توانستند که دارائی های منقول خویشرا در نزد بانکها تضمین بگذارند و در مقابل آن قرضه بدست بیاورند و تجارت و فعالیت های اقتصادی خویشرا هر چه بیشتر وسعت بخشند.

جهت رفع مشکلات تجار و متشبین بخاطر دریافت قرضه نیاز دیده می شد تا یک سیستم منظم ثبت تضمینات برای اموال منقول به منظور تضمین و تأمین تعهدات قرضه گیرندگان در قبال اخذ قرضه بانکی منحیث یک وسیله مهم رهن و اعتماد متقابل میان قرضه دهندگان و قرضه گیرندگان ایجاد شود.

بناً جهت رفع نیازمندی های تجار در عرصه اخذ قرضه از بانکها سیستم ثبت تضمینات اموال منقول ایجاد گردید که با آغاز فعالیت این سیستم تجار عزیز کشور ما میتوانند در مقابل اموال و دارائی های منقول خویش (پول نقد، اوراق بهادار، اثاثیه و تجهیزات، ماشین آلات، مواد خام، مواد تولید شده و ... که به راحتی قابلیت انتقال را داشته باشد) منحیث تضمین جهت دریافت قرضه و اعتبارات در رهن بانکها قرار داده و از تسهیلات اعتباری استفاده و از بانکها قرضه اخذ نمایند و با اخذ قرضه فعالیت های خویشرا بیش از پیش وسعت دهند. اعطای قرضه به تجار و صنعتکاران اثرات مثبت را بالای سرمایه گذاری ها در بخش های مختلف اقتصادی کشور می گذارد، که با وسعت سرمایه گذاری ها طبعاً زمینه کار و اشتغال به مردم مساعد گردیده و عواید مردم بیش از پیش افزایش و سطح زندگی شان بالا میرود و حتی میتوان گفت که با توسعه و زمینه سازی اعطای قرضه به متشبین، وجوه موجود در اقتصاد به سمت بخش های تولیدی و صنعتی حرکت نموده و باعث بهبود رشد و انکشاف اقتصاد ملی می شود.

د افغانستان د بانکدارۍ قانون

له عدلي تعقيب څخه مصونيت پنځمه ماده:

د د افغانستان بانک د عالي شوری غړي، د ټولو رئیس، مرستیال، مامور یا یې استازی او هغه شخص چې د دې قانون د حکم مطابق د متولي یا د تصفیې د مدیر په توگه منسوبیږي، د دندې د ترسره کولو یا د ترسره کولو د قصد لپاره اقدام یا نه اقدام څخه را پیدا شوي هېڅ ډول زیان مسؤل نه دي، خو دا چې ثابت شي چې عمل یا تېروتنه یې له سوء نیت څخه صورت موندلی دی.

دوه یم فصل

جواز او اجازه لیک

د بانکدارۍ جواز او اجازه لیک

شپږمه ماده:

(۱) د د افغانستان بانک د فروعیو یا د نمایندگېو د دفترونو د بانکدارۍ د جواز لیک یا د بانکي اجازه لیک د صادرولو او لغو کولو یوازنی مرجع ده.

(۲) هغه جوازونه او اجازه لیکونه چې د دې قانون د حکمونو مطابق صادرېږي د یوې نامحدودې نېټې لپاره اعتبار لري او د لېږدونې وړ ندي او د صادرېدو له نېټې څخه نافذ دي، خو دا چې په قانون کې بل ډول اټکل شوي وي.

(۳) د د افغانستان بانک کولای شي د بانکدارۍ د جواز یا اجازه لیک د صادرولو په وخت کې د اړتیا په صورت کې، شرطونه او محدودیتونه ضمیمه کړي. دغه محدودیتونه کېدای شي چې وروسته د د افغانستان بانک لخوا تعدیل شي.

(۴) د بانکدارۍ جوازونه یوازې هغو شرکتونو ته چې د افغانستان د قوانینو مطابق جوړ او ثبت شوي وي او د هغو لومړنی ورکړل شوې مجازه پانگه له دوه سوه پنځوسو ملیونو (۲۵۰۰۰۰۰۰۰) افغانیو یا هغه زیات مبلغ څخه چې په دې منظور د د افغانستان بانک د مقرراتو پر بنسټ ټاکل کېږي، لږه نه وي، صادرېږي.

د بانکدارۍ د جواز، اجازه لیک او فیس لپاره غوښتنلیک

اوومه ماده:

(۱) د بانکدارۍ د جواز او اجازه لیک لپاره غوښتنلیک په لیکلې توگه د د افغانستان بانک ته وړاندې کېږي.

د غوښتنلیک د وړاندې کولو شرایط او ارزونه د د افغانستان بانک په مقرراتو کې مشخص او خپریږي.

(۲) د د افغانستان بانک مکلف دی د

بانکدارۍ د جواز یا اجازه لیک د غوښتنلیک له تصویبولو مخکې، د بانک د مالکینو او په هغه کې د استحقاقی ونډې لرونکو او مدیرانو د مالي وضعیت، شخصي، حرفوي او جرمي سوابقو په اړه چې د هغو لپاره غوښتنه په جریان کې ده، هر اړخیزې څېړنې ترسره کړي.

مالي مؤسسې او د مالیاتو د راټولونې او امنیتي مراجعو مسؤلین مکلف دي، په دې هکله له د افغانستان بانک سره همکاري وکړي.

(۳) د د افغانستان بانک کولای شي د بانک د نظارت، جواز یا اجازه لیک له ورکړې څخه د راپیدا شوو مخارجو د یوې برخې د جبران په منظور ټاکلی فیس او همداراز د دغو جوازونو او اجازه لیکونو د اداري لگښتونو د تأمینولو لپاره چې د کلونو په اوږدو کې نافذ پاتې کېږي، کلنی فیس وغواړي او ترلاسه یې کړي.

(۴) د دې مادې د (۱) فقرې به درج شوي غوښتنلیک کې د شرطونو او د ارزونې د معیارونو د تحقق نه موندلو په صورت کې، وړاندې شوی غوښتنلیک مستردېږي.

دو عضو جدید شورای عالی د افغانستان بانک معرفی گردیدند

محترم محمد یاسین عثمانی و محترمه نرگس نهان منیځ اعضاء جدید شورای عالی افغانستان بانک به تاریخ ۲۰ جوزا ۱۳۹۱ طی محفلی در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک معرفی گردیدند. این محفل با حضور داشت محترم نورالله دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک، محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک، محترم داکتر شام لال بتیجه مشاور ارشد رئیس جمهور در امور اقتصادی، روسای بعضی از بانکهای خصوصی، آمرین ادارات، کارمندان د افغانستان بانک و رسانه های اطلاعات جمعی تدویر گردید.

این سیاست ها بطور کُل در رشد اقتصاد، ثبات قیم و همچنان سیاست های پولی افغانستان ممد و مؤثر واقع می گردد و راه را جهت توسعه پایدار و متوازن برای بهبود اقتصاد کشور هموار می سازد. برعلاوه این مرجع صلاحیت دارد تا در رابطه به اوراق بهادار د افغانستان بانک، ابراز های دیگر سیاست پولی کشور، شرکت افغانستان در سازمان های بین المللی و سایر موضوعات مهم و اساسی د افغانستان بانک تصمیم اتخاذ نمایند. ◀◀

حکومت نباشند، دوره خدمت آنها پنج سال بوده و از طرف رئیس جمهور مقرر می شوند. این مطلب را محترم نورالله دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک در محفلی که در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک به همین منظور برگزار گردیده بود اظهار داشته افزود: شورای عالی د افغانستان بانک مسوول طرح و تطبیق سیاست های کُل د افغانستان بانک و نظارت بر فعالیت های آن میباشد، که

شورای عالی د افغانستان بانک بالاترین مرجع تصمیم گیری د افغانستان بانک بوده که متشکل از هفت عضو می باشد، رئیس کُل د افغانستان بانک منیځ رئیس شورای عالی، معاون اول د افغانستان بانک بحیث معاون شورای عالی و پنج عضو دیگر آن متشکل از شخصیت هایی اند که در امور مالی، پولی، اداری، حقوقی و امثال آن خدمات مؤثری را انجام داده باشند و دارای صلاحیت اجرایی در سطح

محترم نورالله دلاوری رئیس شورای عالی و رئیس کُل د افغانستان بانک در رابطه به تعیین دو تن از اعضای شورای عالی صحبت نموده گفت:

مايه افتخار ماست که جلالتماب رئیس جمهور اسلامی افغانستان محترم محمد یاسین عثمانی و محترمه نرگس نهان را که از جمله شخصیت های برازنده، دارای تجارب خوب در نظام مالی کشور و همچنان چهره های مطرح در عرصه مالی و سوابق نیک در سطوح عالی حکومتی و غیرحکومتی می باشند به حیث اعضای شورای عالی مقرر نموده اند، امیدواریم با موجودیت ایشان سیستم های کاری شورای عالی بانک مرکزی بهتر از قبل بهبود یابد. همچنان قابل یادآوری می دانم اینکه در طول بیشتر از شصت سال فعالیت های د افغانستان بانک، برای بار نخست یک خانم عضویت شورای عالی بانک مرکزی را حاصل نموده است.

درین نشست محترم محمد یاسین عثمانی و محترمه نرگس نهان اعضای جدید شورای عالی نیز به نوبه خود سخنانی در رابطه به دستاوردهای نظام بانکی در طول دهه اخیر و همچنان طرح ها و تطبیق یک سلسله سیاست ها و راهبردها جهت ترویج پول افغانی و استفاده از آن در معاملات اقتصادی و تجارتي ابراز نموده تاکید کردند که تمام سیاست های پولی و مالی کشور باید با درنظرداشت وضع اقتصادی کشور طرح و تطبیق گردد.

محترم داکتر شام لال بتیجه مشاور ارشد اقتصادی مقام ریاست جمهوری اسلامی افغانستان ضمن ابراز تبریکی به اعضای جدید شورای عالی د افغانستان بانک، از استمرار کمک های مالی جامعه جهانی برای افغانستان الی چندین سال دیگر یاد آوری نمود و همچنان نقش بانکهای مرکزی را در ساختار سیاست های پولی و ثبات قیم برازنده خواند.

در اخیر این محفل محترم نورالله دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک به جواب سوال یکی از نمایندگان رسانه های جمعی کشور در رابطه به نوسانات نرخ اسعار و نرخ مبادله افغانی گفت: پول افغانی از جمله با ثبات ترین پول ها در منطقه بوده که بعد از پروسه تعویض پول های مختلف و به دوران انداختن پول جدید در بازار در دهه اخیر و سیاست های معقول پولی بانک مرکزی افغانستان این پول ارزش خویشرا در مقابل سایر اسعار خارجی حفظ نموده است و در آینده هم نظر به سیاست ها و ابراز های سیاست پولی ثبات خود را حفظ خواهد نمود. همچنان د افغانستان بانک نرخ افغانی در مقابل سایر اسعار را از طرق مختلف مطابق پالیسی های اقتصادی کنترل و حفظ نموده است. همچنان عرضه پول را مطابق ضرورت های بازار در حال و آینده انجام میدهد تا از تورم پولی جلوگیری بعمل آید. اسناد بهادر نیز یکی دیگر از ابراز های سیاست پولی است که از چند سال به این طرف بالای بانک های تجارتي بفروش می رسد که در حفظ ثبات پول نقش خوبی را ایفاء نموده است. ●

وضعیت حصول قروض کابل بانک

امور کابل بانک را در دست گرفت. متولی در پهلوی مواظبت از دارائی ها، دفاتر و اسناد، بانک را تحت کنترل و بررسی قرار داده و مطابق به مندرجات ماده پنجاه و هشتم قانون بانکداری گزارش خویش را به د افغانستان بانک ارائه نمود.

متعاقباً حکومت افغانستان به منظور جلوگیری از یک بحران فراگیر مالی و اعاده اعتماد و دسترسی سپرده گذاران به سپرده هایشان مبلغ ۸۲۵ ملیون را به عنوان آخرین منبع قرضه دهی به صورت قرضه در اختیار کابل بانک قرار داد. ◀◀

بروز شنبه مورخ ۲۷ جوزای سال روان کنفرانس مطبوعاتی پیرامون وضعیت حصول قروض کابل بانک در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک تدویر یافت، درین کنفرانس محترم نورالله دلاوری رئیس گل د افغانستان بانک، محترم خان افضل هده وال معاون اول د افغانستان بانک، محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک، محترم عبدالله دورانی رئیس کمیسیون حل منازعات مالی، محترم عبدالحمید محبی مدیر تصفیه کابل بانک، روسایی بانکهای تجارتي، آمرین شعبات د افغانستان بانک و نمایندگان رسانه های همگانی اشتراک نموده بودند، که مفصلاً پیرامون وضعیت حصول قروض کابل بانک صحبت گردید، جهت معلومات مزید شما خبرنگارانه کنفرانس مطبوعاتی را ذیلاً به نشر می سپاریم.

همانگونه که هموطنان گرامی آگاهی دارند بدنبال برملا شدن تخطی های مالی و قانونی گسترده توسط تعدادی از سهامداران و مدیران کابل بانک، تیم متولیت بانک مرکزی به استناد ماده ۵۳ قانون بانکداری افغانستان به تاریخ ۱۴ سنبله ۱۳۸۹ زمام

هدف جلوگیری از اختلال در ارائه خدمات بانکی (غیر از قرضه دهی) به مشتریان بانک به فعالیت های بانکی معمول از جمله توزیع معاشات حدود ۴۰۰ هزار نفر از کارمندان دولت ادامه داد. تمام دارائی های سالم بانک بشمول پول نقد، قرضه های نورمال، دفاتر و تکنالوژی معلوماتی و پول باقیمانده سپرده گذاران به این بخش بانک منتقل گردید. با تکمیل مهلت معین شده و تصویب شورای محترم وزیران قرار است کابل بانک جدید تا آخر ماه اگست جهت فروش به خریداران بخش خصوصی به اعلام گذاشته شود. اداره تصفیه کابل بانک به حکم قانون تحت نظارت کمیسیون حل منازعات

پس از گذشت چند ماه از دوره متولیت د افغانستان بانک بالآخر راپور متولی، به پیروی از احکام مندرج در فقره (۲) ماده ۵۵ قانون بانکداری با در نظر داشت ماده ۲۳ این قانون و حکم شماره ۴۹۳ مورخ ۲۳ حمل ۱۳۹۰ ریاست محترم جمهوری اسلامی افغانستان طی درخواستی مورخ ۲۱ حمل ۱۳۹۰ از کمیسیون محترم حل منازعات مالی خواهان آغاز اقدامات ورشکستگی علیه کابل بانک گردید که طبق حکم ماده ۷۲ قانون بانکداری مورد قبول کمیسیون محترم حل منازعات مالی قرار گرفت.

در عین زمان د افغانستان بانک به تاسی از حکم ماده ۷۵ و ۷۸ قانون بانکداری مورخ ۳۰ حمل ۱۳۹۰ درخواستی دیگری را مبنی بر انتقال امانات سپرده گذاران، بدیهي ها و دارائی های مشخص شده کابل بانک در حال تصفیه، به کابل بانک جدید به کمیسیون محترم حل منازعات مالی ارائه داد که این درخواست نیز از طرف کمیسیون محترم حل منازعات مالی طبق حکم فقره (۱) ماده هفتاد و هشتم قانون بانکداری مورد تائید کمیسیون محترم قرار گرفت که در نتیجه این تصامیم کابل بانک در تاریخ ۳۰ حمل ۱۳۹۰ به دو بخش کابل بانک نو و اداره تصفیه کابل بانک تقسیم گردید.

کابل بانک نو با جواز بانکی و مدیریت جدید تحت مالکیت وزارت محترم مالیه با

مالي و مشاوره د افغانستان بانک پروسه تثبيت و جمع آوری بدهی ها و قرضه های ذمت سهامداران و سایر مقروضین کابل بانک را به پیش برده است. این اداره با وجود برخی از دشواریها از جمله کمبود پرسونل تخنیکي، تراکم بیش از حد کار، معضلوی بودن قضایا و پراکنده بودن دارائی ها و حسابات کابل بانک، کار تصفیه صد ها حساب معضلوی کابل بانک را با جدیت و پشتکار به پیش برده است که جا دارد از این تلاش و زحمات قدر دانی شود.

د افغانستان بانک با هدف تأمین شفافیت آخرین ارقام وجوه حصول شده، وجوه تثبیت شده و وجوه منازعوی را به شرح زیر خدمت هم وطنان گرامی اعلام می نماید.

مجموع قرضه های کابل بانک	
۹۳۷,۷۱۱,۱۰۹,۰۱	
مجموع قروض جمع آوری شده (پول نقد)	۱۲۷,۱۲۹,۲۳۶,۲۸
مجموع تکتانه های معاف شده الی ۲۴ جوزا ۱۳۹۱	۳۴,۸۵۷,۷۱۵,۱۸
مجموع جمع آوری قروض (پول نقد) و تکتانه های معاف شده	۱۴۷,۱۲۹,۰۰۷,۵۴
بیاننس باقی مانده سبد قرضه	۷۹۰,۵۸۲,۱۰۱,۴۷
قرضه های اعتراف شده باقی مانده (در برابر این قروض تضمین قرار داده شده است)	۲۳۵,۱۱۵,۶۰۳,۱۴
ارزش تخمینی قابل حصول از دارائی های تثبیت شده (منقول و غیر منقول)	۱۴۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰
مبلغ مجموعی قابل حصول	۳۸۰,۱۱۵,۶۰۳,۱۴
بیاننس باقیمانده (قروض منازعوی و آنهایی که اعتراف نشده)	۴۱۰,۴۶۶,۴۹۸,۳۳

قابل یادآوری است که بر اساس حکم شماره ۲۸۱ مورخ ۱۳۹۱/۱/۱۶ مقام عالی ریاست جمهوری به مقروضین دو ماه مهلت داده شد تا در برابر معافیت از پرداخت تکتانه قروض خود را در این مهلت پرداخت کنند. با انقضای این مهلت دو ماهه و با تشکیل دیوان اختصاصی (بر اساس پیشنهاد ستره محکمه و منظوری ریاست محترم جمهوری) جهت رسیده گی به قضیه کابل بانک کار رسیدگی به قروض منازعوی از طریق کمیسیون حل منازعات مالی و باقی آنها از طریق دیوان مذکور به پیش خواهد رفت.

در اخیر این کنفرانس به سوالات نمایندگان رسانه های اطلاعات جمعی توسط محترمین رئیس و معاونین د افغانستان بانک، محترم عبدالله دورانی رئیس کمیسیون منازعات مالی و محترم عبدالحمید محبی رئیس تصفیه کابل بانک پاسخ ارائه گردید. ●

د بانک مجله پنځه کلنه شوه

د یوې اقتصادي مجلې په توگه د بانک د مجلې د دویمې دورې له پیل کیدو څخه چې لومړنۍ گڼه یې د ۱۳۸۶ کال په څلورمه میاشت کې خپره شوې، پنځه کاله تیریري.

د سوداگریزو بانکونو په رامنځ ته کیدو او د بازار اقتصاد په نظام کې د دې بانکونو د کړنو د پرمختگ او پراختیا په اړوند د یوې اقتصادي مجلې د شتون اړتیا لیدل کیده چې له نېکه مرغه پنځه کاله وړاندې یې د "بانک" په نوم مجله رامنځته شوه چې د لږو امکاناتو په لرلو سره یې وکولای شول خپل نشراتي فعالیتونه د بیلابیلو اقتصادي برخو په ځانگړې توگه د افغانستان د بانکدارۍ نظام د فعالیتونو او پرمختگونو د انعکاس په موخه پیل کړي او په لږو امکاناتو سره یې وکولای شول چې د اقتصادي فعالیتونو په څرگندولو او بیانولو، د اقتصادي راپورونو او مقالو، د بانکدارۍ نظام د لاسته راوړنو، پرمختگونو، په بیلابیلو اقتصادي او سوداگریزو برخو کې د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت د اقتصادي لاسته راوړنو د خپرولو له لارې، د نورو دولتي او نا دولتي چاپي خپرونو تر څنګ ښه مقام خپل کړي او د هېواد د ودې او پرمختگ لپاره گټوره او اغیزناکه وگرځي.

د خپرونو مدیریت د بانک مجلې د پنځم نشراتي کليزې له پای وروسته له هغو همکارانو او دوستانو نه چې په خپلو گټورو مقالو او مضامینو یې زموږ او مجلې ملاتړ کړی او د دې مجلې په لا بهاینه کې یې فعال او ریښتني ونډه اخیستي، د زړه له کومې مننه کوی او له هر یوه څخه هیله لرو چې د خپلو همیشنیو همکاريو په لړ کې له دې مجلې سره موخو ته د رسیدو په برخه کې لا ډیره مرسته وکړي.

یو شمېر مینه والو د تبریکی پیغامونه او نظرونه د بانک د مجلې په هکله د خپرونې ادارې ته رالیږلي دي چې د مننې ترڅنګ یې څو پیغامونه خپروو: ◀

دندو په څرگندولو کې هڅه کوي په مجله کې د بانکدارۍ، پولې، سوداگریزو، مالي او داسې نورو مسایلو په اړوند اقتصادي راپورونه او مقالې خپرې او مینه والو ته یې وړاندی کړی.

اوس د دې مجلې شپږمه گڼه تاسو ته وړاندې کوو چې له دې وروسته د شپږم کال د گڼې فعالیت پیلیري. دا اقتصادي مجله د افغانستان بانک د اسنادو او اړیکو د مسوولینو تر نظر لاندې خپریږي او د مطالبو، مقالاتو او راپورونو د راټولولو، ډیزاین او عکسونو مسؤلیت یې د دې آمریت د خپرونو مدیریت په غاړه لري.

د بانک مجلې (د افغانستان بانک خپرونه) د بانک د ژبې په توگه هڅه او کوشن کړی خو د بانک او د افغانستان د بانکي نظام موخې د هغه شریکانو ته چې عبارت دي له دولت، پارلمان، اکاډمیکو ټولنو، رسنیو او خلکو ته ولیردوي او د بانک اصلی موخو ته د رسیدو لپاره د بانک د مدیریت ملگرتوب وکړي او د بانک، نورو نهادونو او خلکو تر منځ د اړیکو په ټینګښت کې ښه دنده ترسره کړي چې ارزښت یې د نورو مجلو په څنګ کې ښکاره ده.

د اسنادو او اړیکو د لوی آمریت د خپرونو مدیریت د بانک د موخو او

کې د اقتصاد او کمپیوتر ساینس څانګه لرم، دا مجله په اقتصادي برخه کې ښې لارښوونکي خپرونې کوي، هغه خپرونې چې په دې مجله کې خپرېږي، زموږ د محصلينو او زما د معلوماتو لپاره ډیر ارزښت لري او زه کولی شم چې د هغې له مطالبو څخه په ښه ګڼه واخلم.

دا مجله په دې پنځو کالو کې ډیره ښه مجله ګڼل کېږي، او زما اقتصادي مقالې یې هم خپرې کړې له دوي څخه ډیره مننه کوم، زموږ محصلينو او د افغانستان ټولو خلکو ته د اقتصاد په برخه کې خپرونې د پام وړ دي.

په پای کې د افغانستان بانک او د هغه خپرونو څانګې ته د دغه مجلې د پنځه کلنې مبارکي وایم او ټولو ته په دې ارزښتناک او غوره کار کې ستر بریالیتوبونه غواړم.

پيام معاون سر محقق محترم عبدالحکيم

راميار عضو اکادمي علوم افغانستان

مجله بانک نشريه د افغانستان بانک

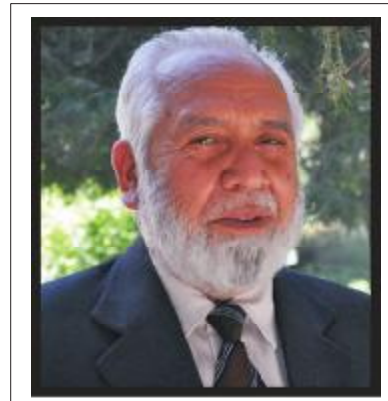
مجله بانک منحيث ماخذ استفاده نمود. مطالب بسیار ارزشمند و علمی در مجله بانک منحيث نشريه بانک مرکزی افغانستان نشر می گردد. مجله وزین بانک برای همه محصلين و استادان ما، بویژه برای دپارتمت پولی و بانکداری پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل و سایر موسسات تحصیلات عالی مؤثر بوده و مجله ضروری پنداشته می شود و از استادان پوهنځی اقتصاد خواهشمندم تا در قسمت ارسال مطالب و مقالات اقتصادی مجله بانک را یاری رسانند. ما برای همه مسولین و گردانندگان مجله بانک ارگان نشراتی د افغانستان بانک آرزوی موفقیت می نمایم.

د مریم خصوصي پوهنتون رئيسې اغلې

داکتر شهلا رشید پیغام

څه ناڅه پنځه کاله کېږي چې د افغانستان بانک د خپرونو څانګه مونږ ته مجلې رالېږي، چې د وخت ډیره ښه مجله ده، ځکه چې زه په خپل پوهنتون

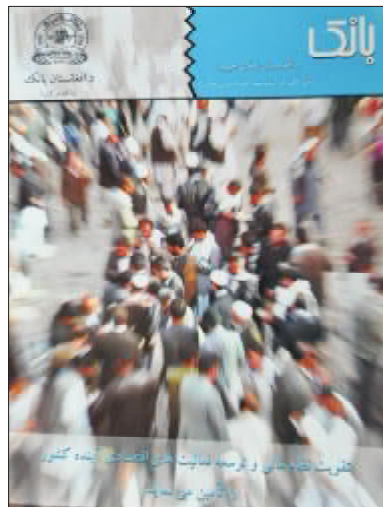
پيام محترم استاد محمد اشرف يادگاري رئيس

پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل

ما همواره مجله بانک نشريه د افغانستان بانک را دریافت میکنیم که در مورد از همکاری های همیشگی شان اظهار سپاس می نمایم.

مجله بانک، یک نشريه اکادمیک بوده و دارای محتوای خوب اقتصادی، محاسبه و موضوعاتی چون سیاست پولی، مسایل مالی و همچنان پیشرفت های سکتور پولی و بانکداری افغانستان و جهان را منعکس می سازد که استادان و محصلين ما زیادتري در مسایل معلوماتی و مونوگراف هایشان از مطالب ارزنده و معلوماتی این مجله استفاده می کنند و همچنان استادان در نوشتن مقالات و آثار علمی خویش نیز از محتویات آن منحيث ماخذ استفاده می نمایند.

چندی قبل در رابطه به صنعت و صنایع در افغانستان در یکی از مقاله ها، از

دارای وظایف مهم و خطیر است زیرا مجله بانک منیجمنت ناشر و یا انعکاس دهنده سیاست های پولی و مالی دولت است، مجله بانک در طول پنج سال تا حد امکان توانسته وظایفی را که باید انجام بدهد انجام داده است. مجله شامل نظریات و نوشته های صاحب نظران رشته و مسلک است. با آنهم ضرورت است تا مجله بانک از نگاه محتویات بیشتر غنی و پربار شود. بدین معنی که مجله واقعاً انعکاس دهنده سیاست های پولی کشور باشد، زیرا با استفاده از این مجله جوانان ما که در رشته های پولی و بانکداری مصروف هستند میتوانند تا راهکارها و شیوه های سیاست های پولی کشور را هر چه بهتر و بیشتر درک کنند و از آن در کارهای روزمره استفاده نمایند. من به حیث یک شاگرد رشته اقتصاد برای دستاوردکاران مجله بانک موفقیت های بیشتر آرزو میکنم.

بانکونتهای ۱-۲- و ۵ افغانستانی در گردش قرار دارد

در رابطه به موضوع از طریق رسانه های اطلاعات جمعی به آگاهی مردم برسانیم که بانکونتهای ۱-۲ و ۵ افغانستانی به شان گذشته در پهلوی مسکوکات و سایر بانکونتهای ۱۰-۲۰-۵۰-۱۰۰-۵۰۰ و ۱۰۰۰ افغانستانی قابل چلند بوده و اعتبار کُلی دارد مراجع و اشخاصیکه از داد و ستد با آن ابا و ورزند مطابق قانون تحت پیگرد قرار می گیرند. بانکها، مؤسسات خدمات مالی و صرافان مُجوز مکلف اند تا مطابق قانون <<

های د افغانستان بانک تدویر گردید، درین کنفرانس محترم نورالله دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک، محترم خان افضل هده وال معاون اول د افغانستان بانک و آمرین دیپارتمنت ها اشتراک ورزیده بودند. ابتداء محترم نورالله دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک در رابطه به شایعاتی که درین اواخر مبنی بر از چلند بیرون شدن بانکونتهای ۱-۲ و ۵ افغانستانی در بین مردم پخش شده بود گفت: خواستیم تا

در اوایل برج جوزای سال روان طبق شایعه ای که گویا بانکونتهای یک، دو و پنج افغانستانی از چلند باز مانده است، تعدادی از هموطنان ما جهت تعویض و تحویلی بانکونتهای فوق به بانکها مراجعه نمودند، د افغانستان بانک به منظور رفع تشویش مردم و حل این مشکل، اطلاعیه ها و خبرنامه هایی را از طریق رسانه های همگانی به نشر سپرد. بتاريخ ۷ جوزای سال روان کنفرانس مطبوعاتی بدین منظور در تالار کنفرانس

غیره عواملی که باعث فرسوده شدن زود هنگام بانکونوئها می گردد، دور نگهدارند.

همچنان محترم رئیس کل د افغانستان بانک در مورد تدابیری که به منظور جلوگیری از انتقال غیر قانونی پول به بیرون از کشور اتخاذ گردیده است گفت: برای انتقال پول به خارج از کشور معیار هایی تعیین گردیده است. هیچ فردی نمی تواند بیش از ۲۰ هزار دالر امریکایی یا معادل آنرا به شکل فزیکتی به خارج از افغانستان با خود ببرد، اگر بیشتر از حد تعیین شده را به منظور تجارت و دیگر ضرورت های قانونی با خود انتقال می دهند، به یکی از بانکهای تجارتی مراجعه نموده تا در قسمت انتقال پول شان اقدام اصولی صورت گیرد. بانکهای کشور ما با وسایل مُدرن و عصری مجهز گردیده اند که به اسرع وقت خدمات بهتر و مؤثر بانکی را به مشتریان خود انجام میدهند.

د افغانستان بانک جهت نظارت و کنترل از انتقال اسعار، نمایندگان خود را در میدان هوایی بین المللی کابل توظیف نموده است، کسانی که پول نقد را بیشتر از معیار تعیین شده به خارج انتقال دهند پول های شان ضبط و خود شان به خارنوالی معرفی می شوند.

در ختم کنفرانس محترم نور الله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک به سوالات ژورنالستان پاسخ ارائه نمود.

دید و لمس بوده و دیگر اینکه ذریعه ماشین هائیکه در بانک ها موجود است به آسانی تفکیک میگردد. علایم لمس و علایمی که در روی بانکونها قابل دید می باشد، زیادتر مورد توجه قرار گرفته است تا کیفیت و علایم آن خوب و عالی باشد. فیه های نقره یی بکار رفته در بانکونها در مقابل روشنایی آفتاب و چراغ از خود درخشش خاصی دارد و رنگهای مختلف و لوگوی د افغانستان بانک در آن بصورت بهتر دیده میشود، این علایم و مشخصه ها خیلی ها مؤثر بوده که هموطنان ما می توانند آنرا به آسانی تفکیک نمایند.

محترم نورالله دلاوری گفت: چون ما به قدر کافی بانکونتهای جدید در اختیار داریم، برای هر یک از نمایندگی های د افغانستان بانک و بانکهای تجارتی هدایت میدهم تا بانکونتهایی را که مندرس و فرسوده شده اند جمع آوری و در بدل آن بانکونتهای جدید به هموطنان ما عرضه نمایند و هیچ کارمند و صراف در بدل تعویض بانکوت های کهنه و مندرس به بانکونتهای جدید حق ندارد تا فیس و کمیشن اخذ نماید. در صورت انجام چنین عمل، کار آنها جرم پنداشته شده و مطابق قانون تحت پیگرد قرار می گیرند. همچنان هموطنان ما در قسمت حفظ و نگهداشت بانکونها زیادتر توجه نمایند و منحث هویت ملی خود، آنرا از رطوبت، روغنیات، گرد و خاک و

بانکداری و قرارداد هایی که فی مابین د افغانستان بانک و ایشان صورت گرفته است اذهان مردم را روشن سازند و به هموطنان ما اطمینان دهند که این بانکونها از طریق د افغانستان بانک چاپ و نشر گردیده است، تا در داد و ستد و معاملات اقتصادی خویش از آن بدون تشویش استفاده نمایند.

ما موضوع را جدی تعقیب و به مراجع قانونی آن اطلاع داده ایم تا در رابطه به شایعه متذکره بررسی جدی نمایند، که این شایعات از کجا نشأت نموده است تا با آنها برخورد قانونی صورت گیرد، تا در آینده از پخش چنین شایعات که مردم ما را متأثر و مشوش می سازد، جلوگیری بعمل آید.

آقای دلاوری افزود: ما به اندازه کافی بانکونتهای ۱-۲ و ۵ افغانیگی طبع نموده ایم که فعلاً در ذخایر ما موجود است و تا دو سال آینده ضرورت ما را تکافو میکند، همچنان باید علاوه نمود که بانکونتهای افغانی دارای علایم و مشخصه امنیتی خوبی است که کاپی و جعل نمودن آن کاری ساده نیست، در بانکونتهای بعدی که مطابق قرارداد به چاپ میرسد، علایم و مشخصه های امنیتی دیگری را در نظر گرفته ایم تا هموطنان ما مطمئن گردند که جعل در آن ناممکن است.

علایم و مشخصه های شامل درین بانکونها به دو نوع است، یکی اینکه قابل

انور شاه یوسفی
مسوول ساحوی زون غرب د افغانستان بانک

د ۲۰۱۴

دست خالی نمایم

نگرانی ها و تشویش ها پاسخ و برنامه های منطقی عملی داشته باشند و برای زدودن نگرانی های گوناگون که به خوبی میتواند جو کلی جامعه را ملتهب نماید، از همین حالا به مبارزه علمی و عملی مجاهدت ورزند تا نشود خلاهای وارده، دست آوردهای یک دهه را معروض به خطر سازد. قطعاً ضرورت است تا مسوولین سکتورهای مختلف از همین حالا برنامه های آینده شان را درین راستا صریح و شفاف به مردم اعلان نمایند و از نگرانی های مردم بکاهند.

با طرح مقدمه مختصر، فقط میخوایم در مرز یکی از سوالات که در سطح اقتصاد کلان و مستقیماً مربوط به د افغانستان بانک می باشد و آن عبارت است از جستجوی

دارد و بالای میزان عرضه دالر تأثیر منفی میگذارد و هرگاه کسر بودجه دولت، نهادهای دولتی و خصوصی از منبع کمک های بلاعوض به خوبی تمویل نگردد چه آفتی بر عرضه خدمات این نهاد ها خواهد آمد و از همه مهمتر، زمانیکه میزان کمک های نقدی جامعه بین المللی کاهش یابد بانک مرکزی کشور از کدام مدرک ابزار سیاست پولی خویشرا تأمین خواهد کرد؟ و از همین قبیل ده ها سوال تکان دهنده دیگر...

با وصف تأکیدات جامعه بین المللی در کنفرانس بن دوم (دسمبر ۲۰۱۱) در امر استمرار کمک به افغانستان نباید از کنار این سوالات آسوده خاطر گذشت، دولتمردان ما باید برای هر یک از این

درین روزها بیم و نگرانی ها در مورد سال ۲۰۱۴ بیش از پیش افزایش یافته است و هر قدر به این تاریخ نزدیک تر میشویم نگرانی ها بیشتر شده و همواره سوالاتی در رسانه ها و نزد مردم مطرح می شوند که: آیا با خروج قسمت بزرگی از نیروهای بین المللی، نهادهای امنیتی ما قادر خواهند بود از امنیت داخلی و تمامیت ارضی کشور دفاع نمایند؟

چه آفتی بر روند دموکراسی نو پای کشور خواهد آمد، آیا دولت قادر است انتخابات دور سوم ریاست جمهوری را برگزار نماید، سرنوشت دور بعدی مجلسین چه خواهد شد؟

آیا کاهش نیروهای خارجی کاهش مصارف دلری شان را در کشور به همراه

گزینه های دیگر ابزار سیاست پولی بخاطر تأمین ثبات قیم که منحصی یکی از اهداف بزرگ بعد از ۲۰۱۴ میلادی می باشد بنویسم.

خوشبختانه این چالش، ذهن هیئت رهبری بانک را بخود معطوف ساخته است و این ذهنیت و نگرانی را شخصاً در جلسه تاریخی (۱۴) حمل سالروان هیئت رهبری بانک که با آمرین دیپارتمنت های دفتر مرکزی و زون های شان داشتند به وضاحت احساس نمودم.

قبول یک چالش و کشف خطر احتمالی به مثابه نیم راه حل آنست درین نشست گزینه های برای پر ساختن خلاهای وارده در آینده (کاهش عرضه دالر در اقتصاد کشور) که عمدتاً در ناحیه ابزار سیاست پولی ایجاد خواهد گردید مشخص و توضیح گردید که هر یک میتواند برای تنظیم معاملات اسعاری کشور و از همه مهمتر به منظور جلوگیری از فرار بی رویه اسعار ممد و مؤثر واقع گردد چون:

ایجاد بندر خشکه یا (Dry Port) در جلال آباد که زمینه های مناسب عملی را برای تجارت خارجی استندرد، مطمئن و بی دردسر در آن حوزه فراهم می آورد، امکانات عملی تمویل تجارت خارجی را با سهمگیری وسیع بانکهای تجارتي کشور از طریق افتتاح لیتر آف

کریدتها و کولکشن ها و سایر فرآورده های بانکی برای تجار کشور آماده می نماید. درین حالت مصارف از ناحیه صرفه جویی در وقت، بیمه، دیمرج و سایر عوارض ناخواسته به حداقل رسیده و تأثیرات مثبت را بالای قیم کالای های وارداتی کشور وارد می آورد و همینطور جریان خروج و دخول اسعار خارجی سیستماتیک شده و ارزش مبادلوی پول افغانی به خوبی تحت کنترل قرار میگیرد.

وضع تعذیرات در خروج اسعار از کشور که از همین حالا در دست اجراء قرار گرفته است، جلو خروج بی حد و حصر اسعار را گرفته و میتواند تأثیراتش را بالای نرخ اسعار در مارکیت های داخلی و ارزش برابری پول افغانی در مقابل اسعار خارجی و نهایتاً ثبات قیم داشته باشد. خروج بیشتر از مبلغ بیست هزار دالر امریکائی و معادل آن به سایر اسعار خارجی از طریق نظام بانکی کشور نه تنها باعث تنظیم معاملات اسعاری در کشور میگردد، بلکه زمینه های فرار سرمایه های ملی را از کشور محدود ساخته و تطبیق قوانین تطهیر پول و تمویل تروریزم را تا سرحد امکان تحقق می بخشد.

درین جلسه برای تمویل کسر بودجه دولت از طریق نشر اوراق قرضه دولتی فراخوان داده شد، با وصف گزینه های فوق که در محراق توجه بانک مرکزی کشور قرار گرفته است هر یک میتوانند تأثیرات مثر را در جهت تأمین ثبات قیم که یکی از اهداف کلان د افغانستان بانک است و سایر اهداف ضمنی داشته باشند اما به تنهایی بسنده نیست، باید بانک مرکزی کشور به گزینه های دیگری نیز مراجعه و زمینه های مؤثر و پایداری را برای تأمین اهداف خویش آماده نماید.

از آغاز استفاده عرضه دالر امریکائی به عنوان یکی از ابزار تمام عیار سیاست بازار باز برای تحقق اهداف سیاست پولی همواره تلاش گردیده است تا گزینه های مؤثر دیگری به عنوان ابزار سیاست بازار باز جستجو گردد، که نشر اوراق بهادار در قالب نونهای سرمایوی (Capital Note) یکی از اینهاست، تلاش ها برای ایجاد یک بازار ثانوی (Secondary Market) فراگیر که بتواند حجم زیاد این اوراق را در خود پذیرفته و پروسس نماید، از اولین هفته های لیلام این اوراق جریان داشته است ولی بانک کمتر به تحقق آن دست یافته است. این حرکتی است که باید در شرایط کنونی از همه بیشتر به آن توجه و

بذل مساعی صورت پذیرد، توسعه بازار ثانوی برای اسناد بهادار بانک مرکزی موجب تقویه این وسیله سیاست پولی گردیده و به مرور زمان جایگزین خوبی برای لیلام اسعار خواهد شد، باید گفت که ما تا چندین سال دیگر از کاربرد ابزارهای چون ریزرف های قانونی (Required Reserve & Excess Reserve) به دلایل حجم پایین سپرده های مردم نزد نظام بانکی کشور استفاده لازم و بهینه کرده نمی توانیم، پس باید به وسایل عملی و پایدار فعلی توسل ورزیم.

باید متذکر گردید که آماده گی برای ۲۰۱۴، تنها به بانک مرکزی کشور خلاصه نمی شود. دولت نیز باید برای تمویل کسر بودجه خویش به فکر تهیه منابع جدید گردد، که نشر اوراق بهادار قرضوی یکی از این گزینه ها خواهد بود و از این طریق تقسیم بدهی های عامه بیشتر از طریق سهمگیری های عامه صورت می پذیرد و این یک کار معمول در همه کشورهای دنیا است. بکار افتادن اوراق بهادار دولتی به هدف تمویل کسر بودجه و هم در قالب یک سیاست مالی میتواند برای حالت های انبساطی و انقباضی پولی کاربرد مؤثر داشته باشد که با تشریک مساعی با بانک مرکزی به تأمین و تحقق اهداف کلان اقتصادی منجر میگردد.

تا اینجا بیشتر بحث بالای سکتور مالی متمرکز گردیده بود، که چگونه ما بتوانیم ابزارهای دیگری را برای سیاست پولی خویش جستجو و از همین حالا در مقابل خلای عرضه دالر در کشور و نهایتاً در جهت تحقق اهداف سیاست پولی خویش که همانا ثبات قیم و حفظ ارزش برابری پول افغانی است مبارزه نمائیم. هر چند هر یک از این ابزارها میتواند تأثیرات خویشرا داشته باشد اما از این وسایل منحیث ابزارهای استراتژیک، در یک پیمانیه وسیع برای مهار متغیرهای کلان اقتصاد، نمیشود در هر شرایطی استفاده بهینه نمود و بدون شک عمده ترین پشتوانه برای ثبات پولی و از آن طریق ثبات قیم و سایر اهداف کلان در یک اقتصاد ملی تأمین رشد انکشاف سکتورهای حقیقی است. با افزایش تولید ناخالص ملی (GDP) می شود پایه مستحکم ثبات را در تمام عرصه ها منجمله سکتور پولی بنا نهاد، همینطور رشد GDP زمینه های کاربرد آسان تر و مؤثر تر ابزار سیاست پولی که در بالا ذکر نمودیم را فراهم می نماید.

افزایش در تولید ناخالص ملی هدف بزرگ هر اقتصاد ملی است و مستلزم سرمایه گذاری فراوان و مدیریت مدبرانه خط تولید میباشد، این مامول رویاهای هر

نظام اقتصادی را برآورده می سازد، درین امر عوامل متعددی ذیدخل شده میتواند که از همه مهمتر تهیه سرمایه کافی برای سرمایه گذار است. سوق عواید مازاد بر مصرف انفس های اقتصادی و جلب سرمایه های پراکنده در نظام تولید کشور یکی از فکتورهای اساسی این روند است.

ضرورت ایجاد بازار سرمایه در افغانستان از سالیان متمادی احساس میگردد تا بتواند نیازمندی شدید به منابع تأمین سرمایه گذاری ها در بخش های اقتصاد ملی و توسعه اقتصادی را بر طرف نماید. یکی از مسایل بسیار مهم در عرصه اقتصاد یک کشور، مسئله بازار ثانوی و یا به تعبیر روشن تر، بازار بورس است که می توان آن را نمونه بارزی از اثرات رشد تکنالوژی و تولید ایده ها و شیوه های نوین اقتصادی دانست. بازار بورس به عنوان میکانیسمی که به واسطه آن سهام شرکت های مختلف به منظور خرید و فروش در اختیار سرمایه گذاران کوچک و بزرگ قرار می گیرد و زمینه مشارکت همگانی را در امر سرمایه گذاری و رشد تولید ملی فراهم می آورد، این یک شیوه ای مؤثر و بسیار مفید در گردآوری سرمایه های کوچک و سرگردان در سطح جامعه است که می تواند از یک سو منابع مالی و پولی مورد

نیاز برای یک واحد تولیدی و یا فعالیت اقتصادی بزرگ را فراهم کند و از سوی دیگر، زمینه ساز کار و فعالیت اقتصادی برای عده زیادی از افراد جامعه باشد.

در کشور ما بازار بورس میتواند به مشابه قلب خاموش اقتصاد عمل نماید تاآمین این هدف ما را در راستای اهداف بزرگ اقتصادی که رشد تولید ملی، اشتغال و خلق عاید، تعویض واردات و سایر اهداف ملی میباشد کمک فراوان نماید و هرگاه دولت و سکتور خصوصی بتوانند بازار سرمایه را ایجاد نمایند زمینه خوب سرمایه گذاری های کلان در عرصه های مانند استخراج معادن، صنایع مادر، سایر زیربنای صنعتی، زراعتی و خدماتی و در تمام عرصه های استراتژیک اقتصادی از منابع داخلی و خارجی را فراهم می سازد. ایجاد بازار سرمایه در کشور چرخ اقتصاد را از سرعت و رونق بالا برخوردار ساخته و در هر دور زمینه (اشتغال و منابع عایداتی دولت) عمل می نماید، درینصورت بطور تدریجی در درازمدت نه تنها خود کفائی را در بودجه عادی دولت سبب شده، بلکه بودجه انکشافی را از وابستگی کمک ها و قرضه های خارجی که همیشه به سادگی امروز میسر نخواهد بود آزاد می سازد.

انکشاف تولید، اشتغال و تأمین رفاه همگانی اهداف کلان بانک مرکزی کشور است و همینطور توسعه بازارهای مالی در کشور جایگاه مساعد و مناسب کاربرد

اخبار سیاست پولی ماست، پس رشد تولید داخلی نه تنها اهداف کلان اقتصادی را میسر میسازد بل به مثابه پشتوانه مطمئن برای پول ملی ما عمل می نماید.

مسلم است که بازار بورس مستلزم موجودیت سهام است و طبیعتاً اسناد سهم توسط شرکت های سهامی نشر میگردد پس در قدم اول باید شرکت های سهامی تأسیس شوند و زمینه های قانونی درین امر فراهم ساخته شود و سرمایه گذاران ملی و سایر مردم درین زمینه تشویق شوند، که توسعه شرکت های سهامی در افغانستان زمینه یک مشارکت ملی را در امر سرمایه گذاری میسر می سازد. جذب سرمایه های کوچک و تشکیل کتله های بزرگ سرمایه میتواند پوتانسیل های غنی اقتصادی کشور را در عرصه های معادن، زراعت و مالداری، صنایع متکی به مواد خام داخلی، دارای منشأ زراعتی و سکتور خدمات بکار گرفته و باعث رشد و انکشاف همه جانبه گردد. ایجاد بازار اوراق بهادار اشتغال را در سطوح مختلف افزایش میدهد، باعث تقویه روحیه شهروندی میشود، وقتی یک شهروند با مبلغ سرمایه کوچکی خویشرا سهامدار شرکت بزرگی بداند روحیه و تعهد پیشرفت کشور در وجودش جوانه زده تقویه میگردد و به جریانات اقتصادی کشور علاقمند شده برنامه های اقتصادی

دولت را دنبال مینماید، این تحرک حضور فعالش را در عرصه های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی نیز تقویت می بخشد آنگاست که حضور فعال و متعهدانه یک ملت در میادین مختلف مفکوره وفاق ملی را تقویت خواهد بخشید.

نتیجه اینکه سال ۲۰۱۴ زنگ خطرریست برای همه و احساس و قبولی آن یک فرصت مساعدیست برای برنامه ریزی های لازم در سکتورهای مختلف، اقدامات د افغانستان بانک برای تحقق اهداف بانک در جستجو و تقویه گزینه های متعدد وسایل سیاست پولی حیاتیست و انکشاف لازم بازار ثانوی برای اوراق بهادار بانک و هر چه رسمی ساختن معاملات و انتقالات اسعار الویت های این برنامه را در پهلوی اقدامات دولت به منظور تمویل بودجه ملی از طریق نشر و اوراق قرضه دولتی تشکیل میدهد. کار در بخش مالی خلاصه نمی گردد توسعه تولید ملی کشور منحصیث پشوانه باثبات پول ملی مستلزم ایجاد بازار سرمایه میباشد تا با یک مشارکت همگانی ملی زمینه های سرمایه گذاری های عظیم به نفع اشتغال، خلق عاید، انکشاف صادرات، ایجاد منابع عایداتی برای دولت و بالاخره تحقق رشد و انکشاف ملی و ثبات ارزش پول ملی فراهم شود. ●

شد و نیز قرار است حوزه نفتی تیر پل در ولایت هرات در تابستان سال ۱۳۹۱ به داوطلبی گذاشته شود، همچنان در آینده نزدیک کار بالای بلاک های نفتی اندخوی با مرز ترکمنستان نیز صورت خواهد گرفت.

نقش کشور های همسایه و منطقه در سایر موارد بخصوص در قسمت حل مشکلات اقتصادی افغانستان خیلی ها ضروری است، درزهای اقتصادی که در منطقه و قلب آسیا ایجاد گردیده است نه تنها سبب عقب مانی اقتصادی افغانستان شده، بلکه سبب عقب مانی تمام کشورهای منطقه نیز می گردد، بناً جهت بهتر شدن آینده کشورهای منطقه تلاش همه

افغانستان بهترین خط اتصال

تجارتی و اقتصادی منطقه

دولت چین در سرمایه گذاری روی سه بلاک نفتی (بلاک قشقری، بلاک بازار کمی و بازار زمرد سای) آمو دریا که در ولایات سرپل و فاریاب قرار دارد، ظرفیت آن ۸۷ میلیون بیرل نفت تخمین گردیده، اقدام نموده است. به گفته اداره حمایت از سرمایه گذاری خصوصی یا آيسا تا حال ۴۷ شرکت چینی در بخش های استخراج معادن و سایر عرصه ها فعالیت دارند که از جمله میتوان از استخراج معدن مس حاجی گنگ در ولایت لوگر نام برد، که استخراج آن باعث ارتقای ظرفیت اقتصادی افغانستان و کشور های همسایه نیز می گردد، زیرا با استخراج این معدن بیشتر از ۸۰۰۰۰ شغل مستقیم و ایجاد نیروگاه ۴۰۰ میگاواتی برق و ساخت خط ریل از محل معدن تا به کشور تاجکستان همه و همه برعلاوه اینکه به نفع افغانستان است، سود آن به نفع کشور های همجوار نیز میباشد. تا فعلاً در حدود ۱۴۰۰ معدن مختلف در گوشه های مختلف این کشور تثبیت گردیده است.

قرار است چهار بلاک نفتی افغان تاجک در آخر ماه فبروری ۲۰۱۲ در اجلاس بین المللی نفت و گاز در شهر یوستون امریکا معرفی، در مارچ ۲۰۱۲ در شهر لندن به داوطلبی گذاشته

افغانستان با وضعیت طبیعی و جغرافیایی که در جهان دارد، میتواند بهترین موقعیت اتصالاتی را در بخش های اقتصادی، تجارتی، سیاسی، علمی و فرهنگی در میان کشورهای چون پاکستان، ایران، هند، چین، آسیای میانه، روسیه، ترکیه، عراق، کویت و سایر کشور های خلیج فارس داشته باشد. افغانستان با امکانات و منابع طبیعی که دارد با اصل منافع ملی دو جانبه و یا هم چند جانبه و با استفاده مؤثر، مطابق معیارهای جهانی با کشور های مذکور در عرصه استخراج آهن، مس، ذغال سنگ، گاز، نفت، یورانیم، طلا و غیره میتواند نقش اساسی را در اقتصاد این کشور بخصوص ایجاد شغل برای مردم بازی نماید.

در سال ۱۳۹۰ انواع کالا های ایرانی به ارزش ۱۴ میلیون و ۲۸۷ هزار دالر به افغانستان وارد شده است و امکان آن می رود تا صادرات ایران به افغانستان در سال ۱۳۹۱ افزایش نماید.

کشور های هند، پاکستان، افغانستان در باره تکس ترانزیت گاز با خط لوله (تاپی) به قیمت ۴۹ دالر و ۵۰ سنت برای هر یک میلیون بی تی یو گاز وارداتی با لوله گازی ترکمنستان، افغانستان، پاکستان و هند به توافق رسیدند.

کشور ها بکار است تا این همه موانعی که سبب کندی رشد اقتصادی در منطقه می گردد از سر راه برداشته شود و به باور تمام کشور های منطقه، مسایل اقتصادی افغانستان نه تنها مربوط به این کشور، بلکه وابسته به منطقه بوده و از طریق همکاری های متقابل پیشرفت اقتصادی درین منطقه امکان پذیر میباشد. در اوضاع و احوال کنونی ثابت گردیده است که، پایپ لاین گاز که از مسیر ترکمنستان، افغانستان، پاکستان تا هند میرسد بر علاوه این کشورها، سایر کشورهای جهان نیز خواهان اشتراک و سهم شدن درین پروژه اند. تاجکستان که همکاری هایش را با مسکو بر سر طرح راغون و کاسای ۱۰۰۰ که برق را از

طریق تاجکستان و قرغزستان به افغانستان و پاکستان براه انداخته است یک موفقیت اقتصادی دیگر برای افغانستان و کشور های منطقه است، به ادامه همکاری های اقتصادی بین افغانستان با کشورهای همسایه سال گذشته در مورد همکاری اتاق تجارت و صنایع، تفاهم و همکاری مشترک امور انکشاف انرژی برق، همکاری در رابطه به ایجاد خط آهن از عطا مراد الی امام نظر و از آقینه الی اندخوی و همکاری ها در عرصه های هنر، فرهنگ، اطلاعات جمعی و توریزم میان افغانستان و ترکمنستان به امضا رسید که به نفع هر دو کشور خواهد بود. افغانستان در سال گذشته با شمولیت در

کنوانسیون بین المللی حمل و نقل بری که شامل کشور های افغانستان، قیرغزستان، تاجکستان، ایران، سازمان اتحادیه بین المللی ایکو، که تحت نظارت کمیسیون اقتصادی اروپایی سازمان ملل متحد قرار دارد، طور رسمی عضویت آنرا حاصل نمود که بر اساس آن کالا های تجارتي ذریعه وسایط نقلیه زمینی از خاک افغانستان و سایر کشور های شامل این اتحادیه عبور نموده و تا رسیدن به مقصد به اجراءات گمرکی نیاز نمی باشد که در آنصورت افغانستان درین مسیر حیثیت یک دهلیز تجارتي را خواهد داشت و اموال تجارتي کشور های عضو این اتحادیه تا محل مورد نظر، بطور مضمون انتقال خواهد یافت.

افغانستان در قاره آسیا یکی از بخش های استراتژیک این قاره بشمار میرود که در همکاری های اقتصادی، زراعتی، علمی، فرهنگی، صنعتی، ترانسپورتي و توریزم و غیره درین قاره تأثیر بسزایی دارد، زیرا قاره آسیا دارای تنوع خاک و اقلیم های مختلف بوده که در فصل های چهار گانه برای رشد انواع حیوانات، گیاهان طبي، نباتات و حیوانات مساعد بوده و با استفاده از موقعیت جغرافیایی افغانستان میتوان در رفع کمبود مواد غذایی و بهبود وضعیت اقتصادی در کشور های آسیایی اقدام جدی نمود.

عبدالحفیظ شاهین

مأخذ:

روزنامه سخن جدید شماره ۲۲۴ مورخ ۷ جوزای ۱۳۹۱
راديو بي بي سي مورخ ۱۵ نوبمبر ۲۰۱۱
روزنامه دنیا مورخ ۲۷ نور ۱۳۹۱
روزنامه اراده مورخ ۶ نور ۱۳۹۱
سکرتریت کمیسیون وزرا در امور معادن

په افغانستان کې د کرنې او مالدارۍ اقتصادي ارزښت

کرهڼه يا کرنه د افغانستان د جغرافيايي جوړښت له مخې يو ځانگړی اقتصادي ارزښت لري. کرنه او مالداري د يوه هېواد په پرمختگ او وده کې ډېر غوره او اغيزمن رول لري. په نړۍ کې ډېر هېوادونه شته چې يوازې د کرنې او مالدارۍ پرمختگ يې خپل اقتصاد پياوړی او د پرمخللو هېوادونو سره اوږه په اوږه مخ پر وړاندې روان دي. کرنه او مالداري زموږ هېواد د ملي اقتصاد ستر بنسټ جوړوي، خو د وروستيو دريو لسيزو جگړو او نا اراميو په وسيله د دغه سکتور په زيانمن کيدو سره ملي اقتصاد ته دروند زيان رسيدلی دی. روانه جگړه، د اوبو کموالی، د لارو خرابوالی، د کرنيزو محصولاتو لپاره د ښو بازارونو نښتوالی، په حکومت کې فساد او له بزگرو سره د اغيزمن ملاتړ نښتوالی په هېواد کې د کرنې او مالدارۍ د پرمختگ په وړاندې لوی خنډونه بلل کيږي. د روانو او لويو سيندونو، د کرنې او مالداري لپاره د پراخو او ښه پراخه ځمکو، طبيعي او حيواني محصولاتو او ډول ډول مېوو په لرلو سره لا هم افغان ولس له اقتصادي ستونزو سره لاس او گربوان دی. که څه هم په هېواد کې د وروستيو پرمختگونو له امله کرنې او مالدارۍ د پام وړ پرمختگ کړی او ملي اقتصاد يې څه ناڅه پياوړی کړی خو د دغه پرمختگ دوام ته ډېره اړتيا شته. د کرنيز اقتصاد وده، د هېواد د ملي ستراتيژۍ د ښه تطبيق او د

عين الله عيان

کم کړي، د گوتو په شمار د څارويو، چرگانو او مچيو له څو فارمونو پرته په افغانستان کې نور ټوله مالداري د عادي خلکو لخوا يعنې په هېواد کې کرنيز سيستم او مالدارۍ په سلو کې ۷۰ سلنه په کليوالي، کورني او دوديزه توگه ترسره کېږي. خو ځينې هېوادوال بيا د کرنې او مالدارۍ په برخه کې د دولت مرسته د پام وړ بولي او په افغانستان کې وروستيو بدلونونو ته په گتو سره د هېواد په بازارونو کې د کورنيو حيواني توليداتو کچه زياته په گوته کوي او په دې هيله دي چې د هر کال په تيريدو سره به مالداري عصري، توليدات به يې زيات او په دغه برخه کې به گڼو خلکو ته کارونه پيدا شي.

ماخذونه:

ملي احساس،

www.miliehsas.com

۲۰۱۱/۷/۲۳

بي بي سي، www.bbc.co.uk/

۲۰۱۰/۸/۲۳ pashto

ارزښت مجله، لومړۍ گڼه، ۱۳۸۸

بزگرانو د هلو ځلو سره تړاو لري، همدغه د بزگرانو او مالدارانو توليدات دي چې د هېواد صادراتي توکي تشکيلوي، په کور د ننه او بهر بازارونو ته يې استوي او د هېواد او نړۍ په کچه د ناڅاپي مالي کړکيچونو مخنيوی کوي او اغېز يې کموي. افغانستان يو کرنيز هېواد دی، کابو له ۷۵ څخه تر ۸۵ سلنه خلک يې د کرنې او مالدارۍ سره اړه لري. خو بيا هم زموږ د توليداتو کچه دومره کمزورې ده، چې خپلې اړتياوې مو نه پوره کوي. مارکېټونه او مغازې مو د بهرنيو لښتو توليداتو څخه ډک دي. تاسو وگورئ چې پوډري شيدې د يوه لويديځ هېواد هالنډ څخه راځي. خو افغانستان چې خاوره يې د کرنې او مالدارۍ لپاره ډيره مناسبه ده مگر نشو کولای ښه گټه ترې پورته کړو. غوره عوامل يې زموږ د نظام کمزورتيا او د خپلو اهليتونو او وړتياوو د لاسه ورکول دي او همدارنگه له بزگرانو او مالدارانو څخه د شيدو د راټولولو د يوه منظم سيستم، د څارويو لپاره د څرخايونو او واکسينونو او د حيواني محصولاتو د پروسس او ساتنې د ځايونو نښتوالی په افغانستان کې د حيواني محصولاتو د کموالي په برخه کې اصلي ستونزې بلل کېږي. پوښتنه دا ده چې څنگه کولی شو د خپلو وړتياوو، اهليتونو او استعدادونو څخه په استفادې هېواد او وگړو ته کار وکړو. نو د ملي احساس له مخې بايد هر وگړی په هر مقام او ځای کې چې وی په دې فکر کې شو چې د بهرنيو هېوادونو پرته څنگه خپل نظام پياوړې او پرمختيايي، اقتصادي او بنسټيزو پروژو ته وده ورکړو. د بيلا بيلو پروژو په څېر د مالدارۍ په ودې او پالنې سره د هېواد اقتصاد پياوړی کړو او خپل لښت کورنيو او بهرنيو بازارونو ته وړاندې کړو. د کرنې او مالدارۍ وده هغه څه دی چې د افغانستان کليوال خلک ترې زياته گټه اخلي او د ښه ژوند خاوندان کيږي او په مجموع کې د ملي اقتصاد غوره عايداتي زيرمه گڼل کېږي.

لکه چې څرگنده ده افغانستان د کرنې په خوا کې د څارويو، مرغانو او د شاتو د مچيو د روزنې لپاره وړ شرايط او امکانات لري او په کمې پانگونې سره کېدای شي په دغه برخه کې کليوالو خلکو ته په پراخه کچه د کار او عايد زمينې برابرې شي. له نژدې يوې لسيزې وچکالی وروسته په افغانستان کې د څارويو د روزنې او پالنې حالت مخ په غوړيدو دي چې لامل يې د کرنې د حالت له کبله په کليو او بانډو کې د بزگرانو او کليوالو لخوا د څارويو د ساتنې ډېرېدل ښوول کېږي. خو د کرنې او مالدارۍ په سکتور کې له پرمختگونو سره سره بيا هم زموږ هېواد ډېر حيواني توليدات لکه غوښې، شيدې او مستې له بهره واردوي. داسې معلومېږي چې په افغانستان کې لاهم مالداري په زړه عنعنوي بڼه ترسره کېږي چې توليدات يې د پام وړ نه دي، که څه هم افغانستان د مالدارۍ د روزنې لپاره ښه چاپيريال او پوره بېکاره بشري ځواک لري چې بايد گټه ځينې پورته شي. د کرنې او مالدارۍ د ودې او پرمختگ په برخه کې دولت ته پکار دي، خو د کرنې ترڅنگ خلک د بېلابېلو څارويو، مرغانو او د شاتو د مچيو روزنې او همدارنگه خصوصي پانگوال په دغه برخه کې پانگې اچونې ته وهڅوي او له بهره د حيواني توليداتو راوړل

معادن پښتوانه قوی اقتصادی

تداوم رشد اقتصادی کشور را استفاده مؤثر و شفاف از منابع معدنی دانستند. این امر سبب شد تا وزارت معادن از دیدگاه اقتصادی به هدف انکشاف منابع طبیعی در این راستا اقدام مؤثری انجام دهد. تعدادی از معادن جهت استخراج، در سطح بین المللی به داوطلبی گذاشته شد و خوشبختانه که در چندین ساحه، کار بالای آن آغاز گردیده است. طبق گزارش های وزارت معادن کشور، تا سال ۲۰۱۶ میلادی عوایدی یک بخش از معادن به یک و نیم میلیون دالر و تا سال ۲۰۲۴ به ۴ میلیارد دالر میرسد که ۴۲٪ عواید بدست آمده در بخش زیر بناها و ۲۰٪ در بخش معارف و متباقی در بخش های صحت و سایر سکتور ها اختصاص یافته است.

است. نیروی موجود در منابع معدنی افغانستان نیز بیشتر به لحاظ تنوع مواد معدنی بوده و نشان دهنده آنست که اگر تعدادی از معادن به صورت فنی و تخنیکی به بهره برداری برسند، یقیناً افغانستان را در ردیف کشور های پیشرفته این قاره قرار خواهد داد، زیرا توسعه اقتصادی از طریق ایجاد زیربناهایی چون: استخراج معادن، ترانسپورت، انرژی، توسعه منابع بشری، آموزش های اقتصادی، سرمایه گذاری در سطوح مختلف، تجارت و ترانزیت و ... تثبیت، استخراج و کار برد ذخایر بزرگ انواع معادن آینده قابل اطمینان، رشد و بالندگی و پښتوانه قوی اقتصاد ملی کشور ما را نوید میدهد. بعد از سال ۲۰۰۶ مؤسسات بین المللی و دولت افغانستان در دراز مدت یگانه منبع اتکاء و مهم

رشد صنایع مولد با موجودیت ذخایر بزرگ معدنی و نیروی فعال و کار آزموده در هر کشور، ارتقای سطح زندگی و خودکفایی را ضمانت می نماید. امروز در جهان، معادن از با اهمیت ترین زیربناهای قوی اقتصادی به شمار میروند و کشورها جهت استحصال و استخراج این شاخص مهم اقتصادی تلاش می نمایند تا به آن دست یابند. افغانستان نیز درین اواخر به اقتصاد منابع معدنی اتکا نموده است و امیدوار است تا از این سکتور به نحوی بهره ببرد. بدون شک، نقش معادن در توسعه اقتصادی کشور ها و همچنان در استمرار زندگی بشریت جایگاه اساسی دارد، مواد مختلف معدنی به دلیل داشتن مزیت خوب اقتصادی به عنوان یکی از محور های توسعه اقتصادی مطرح

به منظور جمع آوری عواید از مدرک معادن و شفافیت در آن، دفتر AEITI با معیارهای بین المللی ایجاد گردیده است که متشکل از حکومت، جامعه مدنی و سکتور خصوصی میباشد، این اداره مطابق استندرد های بین المللی در جمع آوری عواید از منابع استخراجی معادن افغانستان نظارت کامل دارد.

طبق تحقیقاتی که به کمک جامعه جهانی صورت گرفته است، نشاندهنده آن است، که در افغانستان ۴۰۰ نوع منرال و سنگ معدنی شناخت گردیده است. همچنان در این اواخر گروهی از سازمان ملی هوانوردی و فضایی ایالات متحده امریکا (ناسا) با وسایل مدرن به تحقیقات و جستجو پرداخت که در نتیجه معادن افغانستان را کشف، عکس برداری و تثبیت تقریبی نمود و تا فعلاً ۲۸۶ معدن فلزات، ۵ میدان گازی، تیل مایع و... کشف شده است. در افغانستان تنها معدن فلزات وجود ندارد، بلکه به فیصدی سایر مواد معدنی از فلزات موجود است مثلاً: موجودیت مس در ۲۴۰ نوع سنگ، که زیاد ترین آن در بورنیت $CuFeS_4$ دارای اعیار ۶۳.۳٪ مس و متباقی آهن و سلفر میباشد. در افغانستان معدنی که نسبت به دیگر عناصر بیشتر وجود دارد عبارتند از: معدن آهن حاجیگک دارای ۱.۸ میلیارد تن، معدن طلا در زرکشان غزنی، بدخشان، خاک ریز قندهار، تخار، معدن کرومیت در حصارک لوگر، غزنی، در یازده محل معدن ذغال سنگ که از آن جمله ۵ معدن آن قابل استخراج میباشد، معدن لاجورد بدخشان که ۱۳۰۰ تن لاجورد را داراست، معدن مس عینک لوگر که دارای ذخایر آهن ۱۱.۳ میلیون تن می باشد، ذخایر نفت و گاز

شمال ۱.۸ میلیارد متر مکعب و ذخایر نفت و گاز هرات، هلمند و کتواز را میتوان نامبرد. علاوه بر معدنی که در فوق از آنها تذکر به عمل آمد، در کشور ما معدن یورانیم، تیتانیوم، لیتیم، المونیم، نقره و منیزیم، تثبیت شده است. افغانستان دارایی منرالهای قیمتی از قبیل کوردنم، یاقوت، عقیق سیاه و رنگه، گرانیت، زمرد، فیروزه، بیرات، تورمالین (شاه مقصود) می باشد. هکذا معادن نمک در اندخوی فاریاب، دولت آباد، تالقان و نمکسار هرات دارای شهرت خوبی میباشند. معدن فلورایت، گچ، چونه، باروت، گوگرد، مواد خام سمنت، تالک، ابرک، گانزیت، برلیم، نیوبوم، سزیوم، روبیدیوم، سنگ سلیت، بیروچ، بیرات، سیماب، فلورامیت، سنگ رخام، مولیدین، بریل، تتال، بارایت، تحت مطالعه و آزمایش قرار دارد، همچنان زمین شناسان ضخامت پوست زمین را در نواحی پامیر الی ۷۵ کیلو متر، در نواحی هموار ۵۰ کیلو متر ضخامت رسوبات از چند صد متر الی ۲۰ کیلومتر گزارش داده اند که عناصر در میان اینها به شکل مواد معدنی و رسوبی وجود دارد و تا اکنون تقریباً از این معادن بهره برداری نشده است.

مرکز سروی جیولوژی ایالات متحده امریکا در اظهارات خویش، ارزش نفت و گاز افغانستان را ۲۲۲.۸۹۲.۳۵۰.۰۰۰ دالر و ارزش سایر معادن افغانستان را در حدود ۹۰۸.۹۴۸.۰۰۰.۰۰۰ دالر و ارزش مجموعی آنها را ۱۱۳۱.۸۴۰ تریلیون دالر گفته اند، ولی متأسفانه طی سال های گذشته بنابر عوامل مختلف، معادن این کشور مورد استفاده و بهره برداری قرار نگرفته است. ازینکه افغانستان یک کشور وارداتیست و متأسفانه مارکیت فروش مواد بی کیفیت کشور

های همسایه گردیده است که از جمله کالا های وارداتی در کشور، فیصدی قابل ملاحظه آنرا کالاهای نفتی و سوختی تشکیل میدهد و متباقی اجناس وارداتی در برگیرنده مواد کیمیای، ساختمانی، صنعتی و... است. در صورت جلب بیشتر سرمایه گذاریها در راستای استخراج معادن، از یک طرف مواد مورد ضرورت داخل کشور مهیا شده و از طرف دیگر بعد از تصفیه به خارج از کشور صادر و با قیمت بهتر به فروش خواهد رسید که در نتیجه برای تعداد کثیری از هموطنان ما زمینه کار و آموزش مساعد خواهد شد. یقیناً استخراج معادن در انکشاف اقتصاد ملی ضمانت کننده میباشد، پس ارگان هائیکه در این راستا مصروف فعالیت اند وظیفه دارند تا شیوه های مختلف را در جهت جلب سرمایه گذاری خارجی در استخراج معادن بکار ببرند زیرا با سرمایه گذاری ها در این بخش کشور ما به خودکفایی خواهد رسید و از حالت نامناسبی اقتصادی که حدود ۷۰٪ مردم ما زیر خط فقر قرار داده است رهایی و در نتیجه اضافه از ۴۰٪ نیروی کار با تطبیق این پروگرام از بیکاری نجات خواهند یافت. همچنان با عملی شدن استحصال و استخراج معادن در کشور زمینه خودکفایی مساعد شده و به کمک های خارجی کمتر اتکاء خواهد شد. رشد عواید داخلی، بر علاوه خودکفایی، بیانگر تحکیم و توسعه حاکمیت قانون و کاهش فساد، وجود شفافیت، بالا رفتن ظرفیت بشری و بلاخره باعث انکشاف اقتصادی کشور می گردد.

بایانی

مأخذ: <http://www.daneshnamah.com>

<http://dari.ruvr.ru>

د "سخن جديد" ورځپاڼې په خپره شوې مقالې (د افغانی بانکونو پوښتونو جعل خلک اندېښمن کړي) لنډه کتنه

له مودې راپدېخوا معلوماتي جمعي رسنۍ، له ۲۰۱۴ ميلادي کال څخه وروسته د افغانی پيسو د ارزښت د ټيټوالي او د جعلي پيسو د چلند په هکله د نظر خاوندان او خلک نظرونه خپروي، په همدې بنسټ د "سخن جديد" ورځپاڼې په ۲۸۰ يمه گڼه کې يو مطلب (د افغانی بانکونو پوښتونو جعل خلک اندېښمن کړي) تر عنوان لاندې خپور شوی چې په کې د راتلونکي جعلي پيسو او د افغانی مبادلوي ارزښت د ټيټوالي په هکله بحث شوی دی. د افغانستان بانک د هېواد د مرکزي بانک په توگه په دې برخه او يادې شوې مقالې اړوند خپل نظر داسې څرگندوي.

له مودې راپدېخوا معلوماتي جمعي رسنۍ، له ۲۰۱۴ ميلادي کال څخه وروسته د افغانی پيسو د ارزښت د ټيټوالي او د جعلي پيسو د چلند په هکله د نظر خاوندان او خلک نظرونه خپروي، په همدې بنسټ د "سخن جديد" ورځپاڼې په ۲۸۰ يمه گڼه کې يو مطلب (د افغانی بانکونو پوښتونو جعل خلک اندېښمن کړي) تر عنوان لاندې خپور شوی چې په کې د راتلونکي جعلي پيسو او د افغانی مبادلوي ارزښت د ټيټوالي په هکله بحث شوی دی. د افغانستان بانک د هېواد د مرکزي بانک په توگه په دې برخه او يادې شوې مقالې اړوند خپل نظر داسې څرگندوي.

د لومړۍ برخې په هکله د افغانستان بانک لازم تدبيرونه نيولي دي، د

قانون پلي کوونکو ادارو او زموږ گرانو هېوادوالو له خپل مرکزي بانک سره مرسته کړې او هغه اشخاص يې د قانون منگولو ته سپارلي چې له جعلي پيسو څخه يې گڼه پورته کوله او تر يوه حده يې د جعلي پيسو له چلند څخه مخنيوی هم کړی ده. همدارنگه جعلي پيسې په وضاحت سره د تفکيک وړ دي، رنگ يې خيره (ضعيفه) او زري کمربند يې اوه رنگه شکل نه لري، هرې خوا يې چې واپوې بيا هم هغه اوه رنگه مشخص نه ښکاره کوي چې په اصلي پيسو کې موجود دي، کاغذ يې هم د اصلي پيسو له کاغذ سره توپير لري. بايد وويل شي چې د افغانستان دولت د ۱۳۸۰ هجري لمريز کال را پدېخوا د يو واحد بيرغ لاندې او اقتدار لرونکي جمعي رسنيو له لارې يې اشتهارونه خپاره کړي دي او د دې ستونزې د حل په موخه يې موضوع د رسمي مکتبونو له لارې له ټولو جزئياتو سره چې د جعلي او اصلي پيسو تر منځ توپير په اسانۍ سره کولای شي د قانون پلي کوونکو ادارو په ځانگړې توگه د افغانستان سرحدي ولايتونو ته ليرلې ده او د افغانی پيسو ځانگړتياوې او علايم يې هم په کتبې توگه هغوي ته استولي دي خو دوي په مارکيټ کې د جعلي پيسو له رادننه کېدو او چلند څخه مخنيوی وکړي او دا علايم او ځانگړتياوې چې د جعلي پيسو او اصلي پيسو تر منځ تفکيک کوي له خلکو سره شريک کړي، خو خلک په خپله جعلي پيسې د هېواد له ملي پيسو څخه جلا کړي. په دې برخه کې

ساتلو په موخه نور اېزارونه هم تر ۲۰۱۴ ميلادي کال پورې پلي کړي چې دا ټول اېزارونه د افغانۍ د ارزښت په خوندي ساتلو او د بيو په ټيکاو باندې ډېر اغيز لري، بهرنۍ سوداگري لپاره د زمينې برابرول، بازار ته د پيسو د عرضې د ټيټوالي په موخه د دبيت کارت او کريدت کارت وپشل، د بهرنيو اسعارو د وتلو بنديزونه، د بهالرونکو اسنادو د ثانوي بازار پرانيستنه او داسې نور ټول د اسعارو د ليلاام تر څنگ او يا هم د اسعارو د ليلاام پرته د افغانۍ پيسو د ارزښت په خوندي ساتلو کې مهم رول لري. ●

اېزار په توگه يادونه شوی ده چې د پورته برخې په هکله داسې يادونه کوو:

د افغانستان بانک د پولی سياست د نورو اېزارونو ترڅنگ د ډالرو له پلورلو څخه هم د افغانۍ پيسو د کنټرولونکي وسيلې په توگه کار اخيستلای دی خو د افغانۍ نرخ ثابت وساتي، خو دا يوازې د پولی سياست وسيله نه بلکې د افغانستان بانک د مرکزي بانک په توگه د تورم او د پولی تورم د ټيټيدو د لمنځه وړلو په موخه له نورو وسايلو څخه هم گټه پورته کوي چې کولای شو د بها لرونکو پاڼو له ليلاام څخه د افغانستان د پولی سياست د يو بل اېزار په توگه يادونه وکړو چې د نورو اسعارو پر وړاندې يې د افغانۍ نرخ ثابت ساتلی دی، حتی ويلای شو چې د افغانۍ مبادلوی نرخ له ۱۳۸۱ کال څخه تر اوسه ۱-۴ افغانۍ نوسانات ښکاره کوي چې د اسعارو پر وړاندې د افغانۍ مبادلوي ارزښت کله ټيټوالی او کله يې هم زياتوالی ښکاره کړی ده.

د افغانستان بانک په پام کې لري خو د افغانۍ د مبادلوي ارزښت د خوندي

حکومت چې په کې د افغانستان ټول اقشار ونډه لري، فعاليت کوي او په راتلونکي کې به هم دې لارې ته دوام ورکوي. د ډول ډول پيسو د ترخې تجربې په پام کې نيولو سره، نور نه پريرودو چې په هېواد کې مو له ۲۰۱۴ کال څخه وروسته مختلف دولتونه شخصي او محلي پيسې ولري، بلکې په وروستي لسيزه کې مو چې له کپوليچونو سره سره خپل گران هېواد دې ځای ته رارسولی، ورته دوام ورکوي او خپل هېواد له هغو بدبختيو څخه چې په دې وروستيو لسيزو کې يې شاهد ؤ، ژغورو او لکه د نورو ملی ارزښتونو په سير له ملي پيسو څخه هم په کلکه دفاع کوو او نه پريرودو چې په هېواد کې مو څو ډوله پيسې د پولی تورم لامل شي او د نورو کلونو په شان بيا د دې هېواد لمنه ونيسي او همدارنگه وروسته له دې به د وروستيو لسيزو په شان افغانۍ پيسې پرته د هغې د عرضې او تقاضا له کنټروله زيات چاپ او بازار ته خپرې نه شي.

بايد وويل شي چې د سخن جديد ورځپاڼې په مقاله کې د اسعارو له پلورلو څخه هم د پولی سياست د يو

با اصطلاحات حقوقی و

اقتصادي آشنا شويد

بخش دوم

گړد آورندگان (خارنوال پاميری و خارنوال حيدری)

- مالي واجد شرايط بدست ميايد.
- ۴۰- ارزيايي مستقيم مالي: ميزان رقم حقيقي اشيائي قابل ماليه به استناد اظهار شخص موعدي.
- ۴۱- ارفاق تجارتي: حالتيکه تاجر، از برخي معاملات خویش به نفع تاجر مفلس عدول مينمايد.
- ۴۲- اساسنامه: سندی که در آن از ساختار، اهداف و چگونگی فعاليتهاي شخصيت های حکمی مانند حزب، بنیاد، نهاد، جمعیت، شرکت و سایر تاسیسات مشابه به آنها درج مياشد و در واقع به فعاليتهاي آن ها مشروعیت ميبخشد.
- ۴۲- اساسنامه تجارتي: سندی که در آن ساختار، هدف و چگونگی فعاليتهاي تجارتي يك شرکت درج ميباشد.
- ۴۳- استخدام دولت: پذيرفتن شخص به خدمت دولت در يکي از ادارات دولتي در مطابقت به احکام قانون.
- ۴۴- استرداد: مطالبه تسليمی مظنون یا متهم به منظور تعقيب عدلي یا مطالبه ای تسليمی محکوم به حبس جهت تطبيق جزای محکوم بها ميباشد که توسط يک دولت از دولت ديگر براساس موافقتنامه که قبلاً عقد گرديد باشد، صورت می گيرد.
- ۴۵- استرداد مصارف: مسترد شدن وجوه درج شده در تخصیصات و کريدت آن، بحساب
- ۳۱- ارتجاعيت ماليات: تغيير در مقدار ماليه براساس افزايش فيصدي قيمت شی قابل ماليه.
- ۳۲- ارتداد: منصرف شدن مسلمان از دين وگرويدن به يکي از اديان منسوخ، مرتکب اولاً مهلت به توبه داده شده تا به دين اسلام روی آورد؛ در صورت عدم توبه، بايد کشته شود.
- ۳۳- ارتفاق: حقیکه بالای عقار جهت منفعت عقار شخص ديگر باشد.
- ۳۴- ارتهان: گرو گرفتن اموال اعم از منقول (پول، موتر، زيورات...) و غيرمنقول (خانه، زمين و اپارتمان).
- ۳۵- ارث: حقیکه از متوفی (میت) مطابق احکام شريعت و قانون به وارث و یا وارثين انتقال ميبابد.
- ۳۶- ارز: انواع مسکوکات داخلی و يا خارجی.
- ۳۷- ارزش پول رسمي: ارزش بانکنوتها و مسکوکات در مطابقت با مقررات بانک.
- ۳۸- ارزش پولی: ارزشی که قابل باز خرید به پول نقد باشد.
- ۳۹- ارزش خالص: مبلغ خالص، که از مقایسه مسوولیت های مقروضين با طرفين يک قرارداد
- ۴۶- استمهال بانکی: مسدود نمودن کُلی و يا قسمی سپرده ها و سرمايه گذاري های عموم در بانک، بمنظور حفظ شرايط مالي بعد از انتصاب متولی از طرف بانک مرکزی، برای يکمدت معين.
- ۴۷- اسعار: اسناد تجارتي و بانکی که ارزش آنها به پول های خارجی معين شده باشد.
- ۴۸- اسناد اداري: اسنادی که بوسیله ادارات رسمي دولت ترتيب شده باشد.
- ۴۹- اسناد تصفيه گمرکی: اسنادی که با در نظر داشت ارزش اموال در گمرکات بکار ميرود.
- ۵۰- اسناد خارجی: اسناد مرتبه توسط اشخاص حقيقي و حکمی خارجی در خارج از کشور.
- ۵۱- اشخاص وابسته به بانک: اشخاص دارای سهام ذیصلاحيت یا دارای رتب بانکی در بانک.
- ۵۲- اظهار نامه گمرکی: سندی که بر مبنای آن شخص تقاضای خود را برای گذاشتن اموال تحت موقف معين یا پروسه گمرکی بيان ميدارد.
- ۵۳- اعتبار: هر نوع پرداخت یا تعهد به پرداخت مبلغی که به عوض حق باز پرداخت اعطاء شده با پرداخت تکثانه، ساير مصارف

- تضمین شده یا تضمین ناشده، هر نوع تضمین صادر شده و خرید اسناد بهادار، قرضه یا سایر اشکال تعهد، پرداخت مبلغی که بطور مستقیم یا توسط یک قیمت خرید تخفیفی تکتانه پرداخته شده است.
- ۵۴- اعتبار صادراتی: مبلغی که بانک عامل بنابر درخواست خرید یا فروشنده، جهت گشایش اعتبار اسنادی، صدور ضمانت نامه، پذیرش و ظهر نویسی اسناد بهادار، به منظور پرداخت بهای موضوع قرارداد به مصرف میرسد.
- ۵۵- اعمال تجارتي: اعمالی که مطابق احکام قانون از طرف اشخاص تجارتي انجام میابد.
- ۵۶- اکراه: اعمال فشار مادی و معنوی غیر قانونی که برخلاف رضاء و میل، شخصی را به انجام عمل جرمی وادار کند.
- ۵۷- انتصاب متولی: تعیین شخص حقیقی واجد شرایط از طرف مرجع ذیصلاح در یک دوره معین به منظور مواظبت و کنترل از دارائی دفاتر و اسناد مربوط به اشخاص حقیقی و حکمی.
- ۵۸- انتقال خارجی پول: انتقال پول خارج از قلمرو یک کشور معین.
- ۵۹- انتقال داخلی پول: انتقال پول در داخل قلمرو معین یک کشور.
- ۶۰- اهلیت تجارتي: ظرفیت و توانایی قانونی که به اشخاص صلاحیت اجرای اعمال تجارتي را اعطاء می نماید.
- ۶۱- بار نامه: رسید حاوی فهرست اموالیکه برای حمل و نقل پذیرفته شده و از طرف یک مؤسسه حمل و نقل به فرستنده محمولات صادر میشود.
- ۶۱- بار نامه هوایی: سندی که به منظور انتقال مال از طریق فضاء و مبنی بر تاریخ پرواز، تعداد بسته، وزن نوعیت مال، مرجع تسلیمی و شهرت مالک از طرف نمایندگی خطوط هوایی ترتیب می گردد.
- ۶۲- باز پرداخت گمرکی: استرداد قسمی یا کلی دین تادیه شده گمرکی.
- ۶۳- بازار: محلی که در آن کالاها و امور تجارتي مورد معامله قرار می گیرد.
- ۶۴- بازار آزاد: بازاری که معاملات در آن به رضایت طرفین صورت می گیرد. این چنین بازار را (بازار منظم) نیز می نامند.
- ۶۵- بازار سیاه: بازاری که در آن برخلاف قوانین موضوعه راجع به قیمت و جیره بندی، معاملات صورت میگیرد.
- ۶۶- بازار مالی: بازار پولی که در آن داد و ستد اسناد بهادار و سایر فعالیت های مربوط به چنین بازار صورت میگیرد.
- ۶۷- بازار موسمی: بازاری که بطور مرتب اما با وقفه های منظم معاملات در آن صورت میگیرد، چنین بازار را (بازار مکاره) نیز می نامند.
- ۶۸- بانک: مؤسسه ای که بصورت شرکتهای سهامی با داشتن اساسنامه مطابق احکام قانون تشکیل و فعالیت می نماید.
- ۶۹- بانک تجارتي: بانکی که وظیفه عمده آن گرفتن امانات و قروض برای مقاصد تجارتي و انتفاعی میباشد.
- ۷۰- بانک داخلی: شخص حکمی که طبق احکام قانون تأسیس و دفتر مرکزی یا محل اصلی داد و ستد آن در داخل کشور واقع باشد.
- ۷۱- بانک کار گذار: بانک خارجی که با در نظر داشت یک قرار داد مالی با بانک عامل از طرف خریدار به گشایش اعتبار اسنادی، حدود ضمانت نامه، اقدام و یا ایفای تعهدات خریدار در مقابل صادر کننده، تعیین و یا تقبل می نماید.
- ۷۲- بانکوت: وسیله ای که به مقصد استعمال بحیث پول برابر با پول، مورد استفاده قرار می گیرد و به استیذان مرجع ذیصلاح قانونی در مطابقت به احکام قانون در کشور یا محل دیگر نشر می شود.
- ۷۳- بدل بیمه: وجه یا منفعتی که در صورت وقوع حادثه یا خطر به مشتری پرداخته می شود.
- ۷۴- برات: سندی که بموجب آن صادرکننده از مخاطب میخواهد که در موعد تعیین شده مبلغی را در وجه شخص ثالث یا به او حواله کرده و یا در وجه حامل پرداخت نماید.
- ۷۵- برات انتقالی: براتی که به موجب آن ظهر نویس وجه سند را به شخص ثالث انتقال میدهد.
- ۷۶- برات تجارتي: برات مبادلوی حاوی تادیات مربوط حمل و نقل مال التجاره می باشد. ● ادامه دارد...

اداره او منجمنټ

او يا کوم خصوصي فارم کې يوشان مفاهيم لري او اکثراً په مترادف ډول استعمالیږي خو د اهميت، ځانگړتياوو او پکاروړلو له پلوه ځينې توپيرونه لري چې په لاندې ډول دي.

د کار تخنيکي برخه (سوپروايزر)	د کار اړيکه (منيجر)	د کار طرح (اداره کونکي)
--	-----------------------------	------------------------------------

اداره کونکي له يوې لويې سيمې او چاپيريال سره سرو کار لري او منيجر له وړوکې سيمې او محيط سره. اداره کونکي د منابعو د پلټنې او راټولولو دنده لري او منيجر د نوموړو منابعو په اغيزمن ډول د پکاروړلو دنده په غاړه لري. اداره کونکي د صلاحيت په اساس په مؤسسه او تصدۍ کې تر ټولو لوړ ځای لري او منيجر په تشکيل کې د اداره کونکي نه په ټيټ موقف کې ځای لري. ◀◀

او موخې په ډيره بڼه توگه تر لاسه کيږي، اداره او منجمنټ د يوه علم په توگه ډير اوږد تاريخ نه لري، له ۵۰ کالو راپدې خوا د مضمون په توگه لوستل کيږي، خو په ځانگړې توگه يې پس له دوهم نړيوال جنگ څخه ډيره وده وکړه.

د ادارې او منجمنټ تعريف: د يوه بشري گروپ هغو هم غړو هغو ته ويل کيږي چې د يوې گډې موخې د لاسته راوړلو لپاره يې د چارو د اجرا، کنترول او رهبرۍ له لارې په کار اچول کيږي.

د اداره کونکي يا (منيجر) تعريف: اداره کونکي يا منيجر هغه څوک دی چې د يوه بشري گروپ گډې هڅې تر خپل صلاحيت لاندې داسې رهنمايي کړي ترڅو د چارو په ترسره کولو کې په ډير موثريت سره خپلو گډو موخوته ورسوي.

د اداره کونکي او منيجر تر منځ اړيکې او توپيرونه:

د اداره کونکي او منيجر اصطلاحگانې په يوه دولت، يوه فابريکه، يوه وړوکي فارم

سريزه :: اداره او منجمنټ چې سمبالوونکي يې هماغه اداره کونکي يا (منيجر) دی، کومه نوې پدیده نه ده، د تاريخ په بيلا بيلو دورو کې د منابعو څخه (ځمکه، کار، پانگه، وخت) د زياتې گټې اخيستنې موضوع په پام کې وه، له همدې امله اداره او منجمنټ د تکنالوژۍ له ودې، او د ټولني د تکامل سره له يوه لومړني حالت څخه د وخت په تيريدو سره يوه پيچلې بڼه خپله کړه، اداره له ډيره وخته راپدې خوا د يوه ضرورت په توگه انسانانو ته مطرح وه، تر څو وکولای شي ستونزې په کمو منابعو او لږ وخت کې حل کړي او شته منابع په ډير مؤثريت سره د موخو د لاسته راوړلو لپاره وکاروي چې په دې بهير کې ټولنيز جوړښت او قوانين د ادارې په ماهيت او وده کې زيات رول لوبوي، شايد اداره او منجمنټ نن ورځ د بشر په ټولنيز ژوندون کې يو له ډير مهمو او ارزښتناکو دندو څخه وشمېرل شي، په دې عصر کې همدا فعاليت لامل دی چې ټولنيزې دندې

روشان احمد نادر

د مالي او پانگوي حسابونو احصائيه پوه

چارې، چې د مشرتابه له دندو سره اړيکې نلري.

خو کله چې دا مديران خپلو کارکونکو ته د چارو د سرته رسولو لارښونه کوي نو بيا د مشري مسئله مطرح کيږي په دې توگه د مديريت له پلوه مشري د مديريت تر چتر لاندې راځي.

ډيري خلک مديريت او مشري يو ډول گڼي خو له دې سره سره د دغو دوو مفهومونو تر منځ توپير شته.

کله چې مشري له ادارې څخه بهر مطرح کيږي، نو د ماهيت له پلوه د مديريت په پرتله خورا پراخ مفهوم رانغاړي. په مديريت کې د ادارې د ځانگړو موخو تر لاسه کول او پلي کول ارزښت لري. په دې توگه د دغو دوو مفهومونو تر منځ اصلي توپير د ادارې په کلمه کې نغښتلی دی. مشري هم د خپلو موخو د تر لاسه کولو لپاره له خلکو سره او د خلکو په مرسته کار کولو ته اړتيا لري، خو دا موخې د ادارې موخې ندي.

يو مشر بنايي د خپلو شخصي موخو د ترلاسه کولو لپاره خو ځلې کوشن وکړي خو د ادارې له موخو سره ښايي دومره ليوالتيا ونه لري.

له دې امله يو شمېر ښايي په پلي کولو کې بريالي شي، خو ښايي د ادارې د موخو په ترلاسه کولو کې اغيزمن نه وي. په لنډه توگه داسې مشران شته چې د مدير رول نه لوبوي. همدا رنگه داسې مديران شته چې د مشري ځانگړنې نه لري. مديران د مشرتابه پر دندې سربيره د پلان جوړونې، تنظيمولو، گمارلو او کنترولو دندې سرته

په يوه تشکيل کې بهرنی رهبري د اداره کوونکي او داخلي رهبري د منيجر دنده ده.

اداره کوونکي چې د يوې مؤسسې يا تصدې کړنلاره او پاليسي ټاکي او منيجر د نوموړي کړنلاره په کار اچوي، په دې مانا چې اداره کوونکي اکثراً له غير تخنيکي مسایلو سره، منيجر د اړيکو سره او سوپروايزر له تخنيکي مسایلو سره په يوه مؤسسه يا تصدې کې سروکار لري.

د مديريت او مشري ترمنځ گڼې ځانگړنې او توپيرونه:

که څه هم دا دوه اصطلاحات يو بل سره نږدې تړاو لري خو له دې سره سره مديريت د چارو د تنظيمولو او مشري د خلکو د تنظيمولو پر مفهوم کارول کيږي. مشري کيدای شي د ادارې په جوړښت کې د مراتبو له سلسلې بهر هم تر سترگو شي، خو مديريت يوازې د ننه په اداره کې مطرح کيږي.

په زړه پورې دا ده چې ډير مشران، مديران نه دي، يو مشر ښايي واک او نفوذ ولري خو يوه رسمي دنده به نلري هغه ښايي د يوې مذهبي، قومي، قبيلوي او يا بلې ډلې مشر وي. له بلې خوا په اداره کې ډير مديران د مشري رول هم لوبوي يعني هغو ته د مشرتابه د دندو سپارل د هغوي د مديريت د مهمو دندو يوه برخه جوړوي. د ادارې د ټيټو پوړيو مديران خپلې اړوندې اداري چارې پرمخ بيايي. د ساري په ډول: د بودجې تنظيمول، له آمرينو او همکارانو سره د اړوندو چارو په باب لیده کاته، ليکونه او نورې ورته

رسوي.

د يو مشر او يو مدير د رول پرتله کول: د يو مشر رول: يو مشر لاندې رولونه لوبوي:

- هدايت ورکول
- د خوځښت رامنځ ته کول
- د لرليد ټاکل
- هوډ نيول
- د ستونزو حل
- هڅول او ملاتړ
- د خلکو تنظيمول او اداره کول
- د خپل ځان تنظيمول
- د ډلو تنظيمول ●

شفیق الله شفیق
آمرزون ساحوی شمال شرق د افغانستان بانک

ها که در زون شمالشرق طی سال ۱۳۹۰ صورت گرفته است قرار ذیل است:

۱- منابع بشری:

بعد از تطبیق ریفورم اداری در سال ۱۳۸۸ که براساس آن به تعداد ۲۱ تن از پرسونل اسبق بطور داوطلبانه حاضر شدند تا در مقابل دریافت امتیازات، با بانک قطع علاقه نمایند، که به عوض، شماری از جوانان شایسته و کارشناس پس از تکمیل مراحل مقتضی جایگزین آنها گردیدند.

۲- آموزش و ظرفیت سازی:

آمریت زون شمالشرق با آموزش کارمندان در بخش های گوناگون توانسته است تا بر ظرفیت کاری پرسونل خود بیافزاید که از آنجمله به موارد ذیل میتوان اشاره نمود:

- آموزش جدول سازی و کودینگ اثنایه و تجهیزات سرمایوی و غیر سرمایوی به کارمندان در نمایندگی های مربوطه
- آموزش صرافان و خزانه داران در مورد پروسیجرهای خزانه داری، مصونیت

جمله، ایجاد هماهنگی خوب در فعالیت های نمایندگی ها، توسعه و بهبود فعالیت ها و خدمات بانکها، راه اندازی و تطبیق پروگرام های جدید بانکی، مانند Database, ICBS و AFTS، توسعه روشهای حسابداری و اداری جهت جایگزینی روشهای قلمی، اعمار و بهره برداری از ساختمان های جدید و مُدرن برای نمایندگیهای مربوطه، تنقیص داوطلبانه شماری از کارمندان و استخدام افراد شایسته و کارشناس مطابق برنامه های اصلاحاتی بانک مرکزی که تأثیرات خوبی در عرصه انجام خدمات بهتر به مشتریان داشته است، اعطای جواز برای یک تعداد از صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی در مارکیتهای محلی که مصونیت زیادی را در انتقال پولی و معاملات مردم به بار آورده است، نصب دستگاه های انترنتی و بهبود ارتباطات اداری بوسیله وسایل مُدرن تکنالوژیکی که نقش بارزی در تسریع فعالیت ها و اجراءات به موقع خدمات را در قبال داشته است، بستن شماری از حسابات غیر بودجوی و شخصی، مسدود نمودن شماری از نمایندگی های غیرضروری در ولسوالی هایی که هزینه های اضافی را بر بانک تحمیل نموده بود و سایر فعالیتهایی که بصورت کُل بازدهی و بهره وری عرضه خدمات بانکی را در زون شمالشرق افزایش چشمگیری داده است. آن فعالیت

گزارش کارکرد های سال ۱۳۹۰ آمریت زون شمالشرق د افغانستان بانک

آمریت زون شمالشرق د افغانستان بانک، مانند سایر زونها، در ولایات مربوطه وظایف مختلف را بر عهده دارد که جمع آوری عواید دولت و اجراء مصارف آن، تأمین نقدینگی، جذب مازاد پولی، انتقالات دارائی بانکها، تمویل لوژستیکی و تدارکاتی نمایندگی ها، تلاش برای مُدرن سازی فعالیت های بانکی، استخدام و ظرفیت سازی منابع بشری، جمع آوری پولهای مندرس، ترویج پول افغانی، نظارت از عملکرد و خزانه بانکها، جوازدهی و نظارت از مؤسسات پولی غیر بانکی، تطبیق هدایات و مصوبات مقام عالی ریاست و سایر فعالیت های بانکی مطابق به قوانین و مقررات بانک مرکزی را شامل می گردد. این زون با زیر مجموعه های خویش (نمایندگی های کندز، تخار، بدخشان، پلخمری و شیرخان بندر) در چند سال گذشته توانست نقش خوبی را در بهبود عرضه خدمات بانکی داشته باشد که از آن

خزانة، سربندلی، مهر و لاک و تسلیم دهی و تسلیم گیری خزانه از موظفین امنیتی (در مرکز زون)

- راه اندازی آموزش پنج روزه سیستم سی بی اس برای ۱۶ تن از کارمندان زون بتاريخ ۱۳۹۰/۱۱/۰۲ در مرکز زون
- اعزام تعداد ۱۲ تن از کارمندان ساحوی زون شمالشرق در برنامه های آموزشی سیستم سی بی اس و محاسبه در مرکز
- رهنمایی طرز استفاده از جداول و فورمه جات کمپیوتری محاسباتی و گزارش دهی برای مدیران نمایندگی ها در مرکز زون

۳- قابلیت های فنی و تکنالوژی معلوماتی:

قبلاً نمایندگی های زون شمالشرق، از سیستم های قلمی استفاده مینمودند که بدون شک با مشکلات و نواقص بی شماری مواجه بودند، اما خوشبختانه بعد از راه اندازی سیستم های جدید بانکی در بانک مرکزی، آمریت زون شمالشرق یگانه زونی بود که تطبیق سیستم بانکداری جدید را پس از مرکز به تجربه گرفت و با موفقیت کامل به عرضه خدمات بانکی مُدرن پرداخت. که سیستم جدید بانکی، جای سیستم قلمی را گرفت و ظرفیت ها نیز از نقطه نظر سرعت، دقت، کیفیت و رضایت مشتریان افزایش یافت و در حال حاضر، زون

شمالشرق با کاربرد تسهیلات تکنالوژی جدید، کارائیهای بیشتری ایجاد کرده است که میتوان مختصراً به آنها اشاره نمود.

- جایگزینی یک جدول حرفوی مناسب در کمپیوتر جهت تدقیق حسابات، قطعه، کاپی، بندل، مبلغ و مجموع حسابات به عوض فورم چاپی قبلی که از اشتباهات جلوگیری نموده و قابلیت کاربردی آن از خطاهای حسابی مصون می باشد.
- ایجاد دیتابیس کمپیوتری در زون که به وسیله آن، لیجر و بیلانس شیت بصورت خودکار ترتیب و محاسبه می گردند، در صورتیکه بین خزانه و سیستم تفاوت بوجود آید به زودترین فرصت، تفاوت بوجود آمده شناسائی و اصلاح می گردد.

• ایجاد سیستم کمپیوتری کتاب تلبک صرافان (Teller book) که با ایجاد این تلبک از اشتباهات و هدر شدن وقت جلوگیری و معاملات بصورت دقیق درج جدول می شوند.

- با وجود اینکه نمایندگی های کندز، پلخمری، شیرخان بندر، بدخشان و تخار با شبکه انترنتی وصل بودند، نمایندگی های کندز، پلخمری و شیرخان بندر با شبکه فایبر نوری هم وصل گردیدند، که در آینده نزدیک نمایندگی های تخار و بدخشان با یک شبکه دیگر نیز وصل

خواهند شد.

۴- تعمیرات و زیربناها:

آمریت زون شمالشرق با همکاری مدیریت محترم عمومی خدمات و تعمیرات فعالیت های زیادی را در سال ۱۳۹۰ و سالهای قبل در زمینه مکان مناسب برای نمایندگی های زون داشته است که میتوان آنها را قرار آتی بر شمرد:

- اعمار ساختمان های جدید برای نمایندگی های پلخمری و بدخشان که سهولت های زیادی را ببار آورده است.
- اعمار محوطه نمایندگی دهبانک تخار و ساختمان مهمانخانه و اطاق سربازان.
- تعدیل ساحه نمایندگی زون کندز از ساحه تجارتي به ساحه اداری و پذیرش نقشه آن در وزارت شهر سازی و ریاست شهر سازی آن ولایت.
- تسلیم دهی ساحه زون شمال شرق به شرکت قراردادی جهت اعمار تعمیر جدید، که پول بدست آمده از فروش اجناسیکه بعد از تخریب تعمیر بدست آمد بود به خزانه بانک واریز گردید.
- ترمیمات، رنگمالي، بلند سازی محوطه نمایندگی، ایجاد پنجره های فلزی، نصب هواکش در خزانه نمایندگی ها و استحکامات امنیتی محوطه و خزانه نمایندگی های دهبانک تخار، پلخمری و بدخشان، همچنان نصب سیم جالی و

دروازه های فلزی در محوطه دهبانک شیرخان بندر جهت مصونیت هرچه بیشتر بانک.

۵- ترویج پول افغانی:

گرچه مبادلات به اسعار در بازارهای محلی زون شمالشرق خیلی کم است و بیشتر معاملات اقتصادی به پول افغانی صورت می گیرد، با وجود آن در هر یک از ولایات زون شمالشرق، کمیسینوی متشکل از هیئت قوماندانی امنیه، خانونالی و امنیت ملی به سرپرستی نمایندگی بانک، بازارها را کنترل می نمایند که در نتیجه تعدادی از فروشندگان و شرکتهای متخلف تحت جریمه نقدی قرار گرفته اند.

۶- فعالیت های بانک های تجارتي و

مؤسسات پولی غیر بانکی

الف: بانکهای تجارتي:

شرایط مساعد امنیتی، رشد نسبی اقتصاد عامه و تمایل مردم به نظام بانکی در این حوزه سبب گردیده تا تقریباً تمام بانکهای تجارتي در ولایات مربوط زون شمالشرق نمایندگی های خویش را با عرضه خدمات بهتر و معیاری آماده فعالیت نمایند، که در نتیجه از یکطرف به جمع آوری پس اندازهای مردم که تأثیر مستقیم بر بهبود وضع اقتصاد ملی دارد، پرداخته و از سوی دیگر انتقال مصون دارائی های مردم از یک ولایت به

ولایت دیگر با سهولت بیشتر انجام می شود. برعلاوه، این بانکها تسهیلاتی را در زمینه اجرای معاشات کارمندان و مامورین عامه و خصوصی، اجرای انواع قرضه های کوچک و بزرگ جهت تمویل سرمایه گذاریهای محلی و ایجاد زمینه های شغلی برای جوانان و مردم فراهم نموده اند. عرضه خدمات بهتر بانکها درین حوزه رضایت و خرسندی مردم را به دنبال داشته و حتی باعث تشویق باشندگان این حوزه به پس انداز سرمایه گذاری نیز گردیده است.

در زون شمال شرق به تعداد ۳۴ نمایندگی بانکهای تجارتي بصورت نورمال فعالیت می نمایند و این زون توانسته است در قسمت پول های مندرس، ترویج پول افغانی و دیگر موارد هماهنگی خوبی را بین نمایندگیهای بانک مرکزی و بانکهای تجارتي این حوزه، صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی ایجاد نماید و مطابق قانون و هدايات مرکز از عملکرد آنها نظارت بعمل آورد.

ب: مؤسسات پولی غیر بانکی

قبلاً شمار زیادی از صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی این حوزه بدون مجوز قانونی فعالیت می نمودند و مبادله اسعار و انتقال دارائی مردم بدون کدام مصونیت صورت میگرفت، آمریت زون

شمالشرق با راه اندازی یک سروی نظارتي ویژه، برای ۲۳ نفر از صرافان و ۱۹ نفر از فراهم کنندگان خدمات پولی در شهر کندز جواز فعالیت اعطا نموده است و دوسیه های ۳۹ صراف و ۲۱ تن از عرضه کنندگان خدمات پولی از ولایات مختلف این زون در حال تکمیل شدن است تا فعالیت های خویشرا در پرتو قانون انجام دهند.

۷- فعالیت های عملیاتی:

الف: معاملات وارده، صادره و AFTS

افغانی سال ۱۳۹۰

* مجموع اسناد معاملات وارده افغانی به تعداد ۱۲۵۱۰۱ سند و به ارزش مبلغ ۱۹,۸۷۵,۶۵۲,۶۰۴ افغانی

* مجموع اسناد صادره به تعداد ۷۲۵۳۱ سند و به ارزش مبلغ ۲۱,۰۴۸,۷۶۱,۰۸۰ افغانی

* مجموع اسناد وارده AFTS به تعداد ۱۰۳۹ سند و به ارزش مبلغ ۱۲,۹۶۹,۷۱۲,۵۴۸ افغانی

* مجموع معاملات صادره AFTS به تعداد ۱۳۲۶ سند به ارزش مبلغ ۲۱,۵۲۲,۴۳۹,۱۵۹ افغانی

ب: معاملات وارده، صادره و AFTS
دلری سال ۱۳۹۰

* مجموع معاملات وارده دلری ۴۱۲۶۹ معامله، به ارزش مجموعی مبلغ ۹۲۶,۹۴۷,۲۲۱ دالر

فعالیت هائی اند که تالحال در آمریت زون شمال شرق انجام پذیرفته است.

۹- جمع آوری پولهای مندرس

در قسمت جمع آوری پولهای مندرس در سال ۱۳۹۰ تلاش صورت گرفته است و جهت آسیب پذیری پول افغانی، نگهداری مناسب از آن و همچنان خارج ساختن پولهای کهنه و فرسوده از جریان اقتصادی با بانکهای تجارتي و صرافان بازار نشستهایی صورت گرفته است و درین قسمت مکاتیب متواتر به بانک هائی که در این زون فعالیت می نمایند، ارسال شده است. در سال جدید مبلغ ۷۵۶,۱۹۸,۱۷۰ افغانی پول کهنه از بازارهای پولی جمع آوری و حریق گردید که بیشترین ارقام آن نوع پولهای خورد از ۱۰ افغانیگی الی ۱۰۰ افغانیگی میباشد و درین قسمت نمایندگی پلخمري سهم بیشتر داشته است. ●

۱۴۰۶۶۶۰ یورو طی سه مرتبه از کندز به مرکز و مبلغ ۲۲۶۷۰۰۰۰ دالر امریکایی طی چهار مرتبه از نمایندگی پلخمري به مزار شریف بشکل بسیار مصون انتقال یافته است. بازرسی و موجودی خزانه نمایندگی ها توسط آمریت زون بدون اطلاع قبلی و دوره ای که راپور آن به اداره محترم ناظر گل ارسال می گردد. ثبت و درج عملیات خزانه در کتاب مشاهدات خزانه و تصدیق هیئت سه نفری خزانه، بررسی خزانه توسط هیئت بیرونی که متشکل از (مستوفیت، قوماندانی امنیه و مقام ولایت مربوط) و همچنان ارسال راپور در اخیر هر روز بعد از تطبیق با سیستم سی بی اس و ژورنال به بخش های مربوط در مرکز، خریداری سیف (گاو صندوق) به تمام نمایندگی ها، نصب دروازه و پنجره های خزانه ها و محوطه نمایندگی ها جهت استحکام خوبتر نمایندگی ها و تأمین امنیت و همچنان نصب کمره های امینی در مرکز زون شمال شرق جهت مصونیت خزانه و نظارت از داد و ستد، همه از جمله

- * مجموع معاملات صادره دالری ۱۱۹۳ معامله به ارزش مبلغ ۱۸۹,۸۳۴,۸۳۹ دالر
 - * مجموع معاملات وارده دالری AFTS به تعداد ۲۴ سند به ارزش مجموعی مبلغ ۸۴۷۵۰۰۰ دالر
 - * مجموع معاملات صادره دالری AFTS به تعداد ۶۹ سند به ارزش مبلغ ۶۸۲۸۹۲۰۱ دالر
- ج: معاملات وارده، صادره و AFTS یورو**
- * مجموع معاملات وارده یورو به تعداد ۳۸ سند به ارزش مجموعی مبلغ ۲۰۴۰۸۹۵ یورو
 - * مجموع معاملات صادره به تعداد ۱۳ سند به ارزش مجموع مبلغ ۱۴۲۶۶۶۰ یورو
 - * معاملات صادره AFTS به تعداد ۳ سند به ارزش مبلغ ۱۳۰۰۵۰ یورو
 - * مجموع معاملات وارده AFTS یورو صفر میباشد.

۸- مدیریت پول نقد، انتقالات پول فزیکي و ایمن سازی خزاین

در سال جاری ۱۴۳ بار انتقالات پولی به ارزش مجموعی مبلغ ۸,۶۲۸,۳۲۷,۰۰۰ افغانی بین مرکز، آمریت زون و نمایندگیها صورت گرفته است. همچنان مبلغ ۱۰۴,۴۸۶,۰۰۰ دالر امریکایی در ۱۱ مرتبه، مبلغ

چگونگی

پیدایش پول

و

سیر تدریجی آن

څارنوال احمد وليد حیدری
مشاور ارشد حقوقي بانک مرکزی

بخش آخر

پول الکترونیکی:

آنچه اکنون در مورد پول انتظار می رود، رواج پول الکترونیکی است امروز کارتهای اعتباری در بسیاری از کشورهای جهان مورد استفاده افراد حقیقی و حقوقی قرار گرفته و انتظار می رود این روند در همه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه ادامه پیدا کند. کارت های اعتباری به عنوان راهی مطمئن برای حمل پول های کلان، مصون و بدون واهمه از سرقت در حال تسلط بر بازارهای جهانی است.

پشتوانه پول:

در قدیم پشتوانه پول، طلا و نقره بود؛ اما در زمان فعلی هیچ گونه پشتوانه طلا و نقره برای پول وجود ندارد. امروز پشتوانه اصلی پول، قدرت تولید ناخالص ملی کشورهاست.

وظایف پول:

پول دارای وظایف سه گانه ذیل است:

۱. نقش مبادله ای.

۲. معیار سنجش ارزش.

۳. داشتن قابلیت حفظ ارزش.

انواع پول:

پول در حالت کلی انواع زیر را در بر می گیرد:

۱. پول معیاری (Standard money): پول اصلی نظام پولی یک کشور است؛

۲. پول کالایی (Commodity money): در این پول، ارزش ماهیوی (Intrinsic value) پول

برابر ارزش اسمی آن است؛

۳. پول اعتباری (taken money): ارزش اسمی آن بیش از ارزش ماهیوی آن است؛

۴. پول جزئی (Factional money) یا Subsidiary coinage که مبلغ آن جزء از پول اعتباری

بوده و واحد کامل آن نیست؛

۵. پول عاملی (Represent active money) که به نوعی از پول کاغذی اطلاق می شود که

پشتوانه آن صد در صد پول فلزی است؛

۶. پول امانی (fiduciary money) یا پول متکی به اعتبار credit money که پول کاغذی

است ولی ناشر (بانک یا هر سازمان دیگری) پرداخت بابت آن را در پشت پول ثبت

می کند؛

۷. پول بدون پشتوانه (fail money): به پولی اطلاق می شود که ارزش آن از طرف دولت

معین می شود و این ارزش هیچ ارتباطی با ارزش ماهیوی ندارد؛

۸. پول قانونی (legal tender): پولی است که قانوناً مروج و به دوران قرار داشته باشد؛

نگاهی به تاریخچه پول در افغانستان:

در کشور عزیز ما نیز قبل از کشف فلزات مبادله جنس به جنس صورت میگرفت، بعداً در مناطق غرب قاره آسیا، مبادله حیوانات مروج شد، که هنوز در مناطق نورستان مبادله اجناس بواسطه مواشی خاصاً (گاوها) صورت می گیرد، مبادله بواسطه مروارید نیز در این زمان وجود داشته است، این مرحله خیلی طولانی بوده که بعد از سپری شدن تعامل فلزات قطع شده در سال ۱۳۱۱ هجری شمسی، در منطقه چمن حضوری کابل بعضی از مسکوکات کشف گردید؛ این مسکوکات نوشته نداشت، اما بعضی علائم روی آن دیده می شود، این مسکوکات از جمله سکه های مقطوعه میباشد و مسکوکات بدست آمده متعلق به یونانی ها بوده که به حدود چهار تا شش قرن قبل از میلاد ارتباط می گیرد، بعضی از علائم هخامنشی ها نیز در آن دیده میشود. این مسکوکات به چند دسته تقسیم میشود:

۱. مسکوکات یونانی: در این جمله ۳۴ سکه آنتی و ۳۰ سکه ایالات مختلف یونانی

میباشد، از جمله مسکوکات این دوره ۳۳ سکه چهار درهمی است که تصویر آتیه روی

شایان ذکر است که آهسته آهسته در پهلوی پول فلزی؛ بانکوت های کاغذی چاپ و منتشر گردید و برای اولین بار در افغانستان؛ بانکوت یا پول کاغذی در زمان سلطنت امیر امان الله خان صورت گرفت که بنام نوت های امانیه یاد می شد.

این بانکوت ها توسط مرحوم استاد غلام محمد میمنگی رسام شهیر افغانستان طرح و دیزاین شده و بعداً در ضرابخانه دولتی چاپ و نشر گردید. سیستم این پول عبارت بود از (یک افغانیگی، پنج افغانیگی، بیست و پنج افغانیگی، پنجاه افغانیگی و صد افغانیگی)، به استثنای بیست و پنج افغانیگی باقی مانده همه پول ها در چلند بودند.

بار دوم نیز این پولها در سال ۱۳۰۷ جدیداً به نشر رسید؛ حالات در کشور طوری آمد که از سال ۱۳۰۷ الی ۱۳۱۵ دیگر نوت به نشر نرسید، با نشر پول در سال ۱۳۱۵ تجربه نشر پول کاغذی به موفقیت انجامید که در سال ۱۳۱۸ دولت وقت اقدام به نشر اساسی این نوتها نمود. این نوتها که حاوی تصویر آشکار و مخفی پادشاه وقت بود از نوتهای دو افغانیگی، پنج افغانیگی، ده افغانیگی، بیست افغانیگی، پنجاه افغانیگی، صد افغانیگی، پنجمصد افغانیگی و هزار افغانیگی در سال ۱۳۲۷ بازم نوتهای جدید به نشر رسید که عبارت اند از: نوتهای دو افغانیگی، پنج افغانیگی، ده افغانیگی، صد افغانیگی و پنجمصد افغانیگی می باشد.

در سال ۱۳۴۰ بانکوتها جدیداً نشر میشوند، که شامل نوتهای سابق با ازدیاد اینکه یک افغانیگی، دو افغانیگی و پنج افغانیگی به شکل نوت نه بلکه به شکل سکه ضرب زده شد.

در سال ۱۳۴۳ یکبار دیگر نوتهای جدید چاپ گردید، اما نوتهای ده افغانیگی و بیست و پنج افغانیگی در این مرحله نشر نشد.

در سال ۱۳۵۲ با رویکار آمدن رژیم جمهوری سردار محمد داوود خان، بازم بانکوتهای جدید نشر گردید که عبارت بود از: ده افغانیگی، بیست افغانیگی، پنجاه افغانیگی، صد افغانیگی، پنجمصد افغانیگی و یکهزار افغانیگی.

ولی در اثر کودتای ۷ ثور سال ۱۳۵۷ در افغانستان، تحولات زیادی در عرصه سیاسی و اجتماعی رونما گردید که در اثر آن نظام اقتصادی کشور در هم و برهم شد و اقتصاد رهبری شده کشور جای خود را به سیستم وابسته به اتحاد شوروی سابق خالی نمود و منجر به تکیه نمودن افغانستان به اتحاد شوروی سابق، در عرصه اقتصاد و هم نشر بانکوتهای بی پشتوانه گردید که بلاخره پول افغانی ارزش خود را از دست داد.

البته قبل بر آن در زمان پادشاهی اعلیحضرت محمد ظاهر، پول نشر شده به ۹ میلیارد افغانی بالغ میگردد، نشر پول زمان زمامداری سردار محمد داوود خان به ۱۵ میلیارد افغانی ارتقاء نمود، در زمان زمامداری ببرک کارمل به ۶۰ میلیارد افغانی صعود نمود، به

آن حکک شده، در حالیکه بر سر آتیه تاج سرچیه که علامه افتخار میباشد، گذاشته شده است. علائم مسکوکات یونانی بعضاً یک یا سه درهمی میباشد.

۲. مسکوکات هخامنشی: سکه های که علائم دوره هخامنشی در آن دیده شده طوری است که پادشاه تاج بر سر و در دست چپ وی کمان و بدست راست وی تیر میباشد.

مسکوکات بدست آمده از منطقه جشن مشخصات جدید دارد و از نقطه نظر شکل و محتوا فرق دارند، بعضاً گلدار هندسی، برخی علائم مثل خرما و یا تصویر گوسفند و غیره دیده میشود.

به عقیده موسیوشولمیرزه رئیس هیئات باستان شناسی فرانسه؛ مسکوکات نقره ئی زیادتر، شبیه مسکوکات نقره ئی یونان قدیم می باشد، نسبت به مسکوکات نقره ئی هند قدیم، با وجودیکه این توتیه های قالبی نزدیکی زیاد با مسکوکات قالبی هند دارد. اما شباهت عام و تام در آن دیده نمیشود.

مسکوکات آتنی که از این ساحه بدست آمده در آن نیم سکه آتیه نشان داده است به سالهای ۳۸۰ قبل از میلاد می رسد، خزانه مسکوکات کابل برای اولین بار در دوران لشکر کشی اسکندر مقدونی دفن گردید که سکه موجود در آن به دوره یونانی ها و هخامنشی ها می رسد و در قلمرو یونانی ها و هخامنشی ها، قبل از میلاد ضرب زده شده است.

پروسه تعویض پول های نو به بانکوت های گذشته با حذف سه صفر، از تاریخ ۱۳۸۱/۷/۱۵ آغاز و بتاريخ ۱۳۸۱/۹/۱۴ یعنی برای مدت دو ماه تعیین گردیده بود، همچنان در فرمان ۱۴۲ تذکر بعمل آمد که (دولت نمیتواند پول افغانی کهنه را که در ذخایر خویش دارد، از تاریخ ۱۳۸۱/۷/۱۵ به دوران و چلند بگذارد که بعداً بانکوت های جدید به بازار عرضه و تا اکنون هم بانکوت های نو به ارزش پول های ۱ الی ۱۰۰۰ افغانیگی طبع، نشر و به دوران قرار دارد.

درین جا موضوعی قابل دقت و یاددهانی میدانیم اینکه؛ د افغانستان بانک (بانک مرکزی افغانستان) طبق روحیه ماده ۱۲ قانون اساسی افغانستان، نشر پول، طرح و تطبیق سیاست پولی کشور مطابق احکام قانون از صلاحیت های بانک مرکزی بوده و در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصاد ملی ولسی جرگه مشوره می نماید. همچنان بناسی از احکام مواد ۳۹ و ۴۲ قانون د افغانستان بانک (بانک مرکزی آئنده سکه ها و بانکوت های نامناسب و مندرس را که از جریان چلند بیرون می شوند، مکلف است در برابر آن سکه ها و بانکوت ها، معادل آنرا معاوضه نموده و طبق طرز العمل در مورد آن تعداد بانکوت ها و سکه های که از دوران خارج میگردند و تعویض آنرا با معادل سکه ها و بانکوتهای، تصمیم اتخاذ نماید). از آنجاییکه کشور عزیز ما افغانستان متأسفانه از جمله ممالک مترقی و روبه انکشاف نبوده، طریقه استفاده از پول افغانی خاصاً بانکوت های کاغذی، که در حقیقت امر حیثیت هويت ملی کشور ما را افاده میکند، نیز طور درست صورت نمیگیرد، البته معاملات پولی در بین مردم عوام، بصورت عموم در تانک های تیل، ذغال فروشی ها، دست فروشان کناره جاده، تکسی ران ها، وسایط نقلیه شهری، میخانیک های که وسایط نقلیه عارضه دار را ترمیم میکنند و صد ها مثال دیگر وجود دارد که باعث فرسودگی و مندرس شدن بانکوتهای میگردد.

اما برعکس در ممالک پیشرفته جهان؛ غرض سهولت و جلوگیری از پول و بانکوت های کشور شان، تمام معاملات پولی، داد و ستد، بیع و شرا (خرید و فروش) و بلاخره تهیه وسایل ضرورت و معیشت، به وسیله کارت های مخصوص (کریبت کارت، دبت کارت، ماستر کارت) و غیره صورت میگردد. تا از یکطرف از فرسودگی و مندرس شدن بانکوت های مروج کشور شان جلوگیری شود و از جانب دیگر آسوده و مصون بوده و کدام تخویف را از ناحیه به سرقت رفتن پول شان احساس نمی نمایند.

منابع و ماخذ

- ◆ قانون اساسی افغانستان.
- ◆ قانون د افغانستان بانک.
- ◆ رساله تبادل پول در شریعت اسلام مؤلف (عبدالهادی صافی)
- ◆ فرهنگ عمید
- ◆ جریده رسمی شماره ۸۰۸ وزارت عدلیه.
- ◆ سایت انترنی (دانشنامه اقتصاد و مدیریت).

همین ترتیب در زمان ریاست جمهوری دوکتور نجیب الله به ۴۰۲ میلیارد افزایش یافت و زمانیکه طالبان وارد کابل شدند، نشر پول قوس صعودی خویش را تقریباً پیمود و بالغ بر ۴۰۰۰ میلیارد افغانی افزایش یافت که از طرف دولت اسلامی افغانستان به چاپ می رسید، در ضمن ۳۰۰۰ میلیارد افغانی تحت عنوان پول جنبشی و نمره بالا وجود داشت که در مجموع نشر پول افغانی را به ۱۵۰۰۰ میلیارد میرساند. خوشبختانه با استقرار اداره مؤقت در سال ۱۳۸۱، رهبری دولت در پهلوی تغییرات عمده در ساختار نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، تصمیم اتخاذ نمود تا به منظور (ایجاد ثبات در سیستم پولی و از طریق نشر و توزیع بانکوت های افغانی نو، اصلاح (ریفورم) سیستم پولی افغانستان و افزایش اعتبار پول افغانی، پول جدیدی را چاپ و به نشر بسپارد. بلاخره، فرمان شماره ۱۴۲ مورخ ۱۳۸۱/۷/۱۴ جمهوری اسلامی افغانستان که در باره انتشار بانکوت های افغانی نو به حیث پول واحد، باارزش، ملی، قانونی، مورد اعتبار کشور و تعویض آن با بانکوت های افغانی که در گذشته مروج بود، اصدار گردید و به بحران پولی که در سالیان قبل وجود داشت نقطه پایان گذاشت و در خلال فرمان مذکور صراحتاً به تسجیل گردیده که بانکوتهای افغانی به ارزش های ۱، ۲، ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰، ۱۰۰، ۵۰۰ و ۱۰۰۰ افغانیگی طبع و نشر گردد.

اطلاعیه د افغانستان بانک

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بناً از عموم افغانها، دواير و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون ارزش مبادله وی افغانی از با ثبات ترین ارزش های پولی بوده و در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی نقش مفید را بازی

• ینماید.

BanK

Da Afghanistan Bank (Publication)

در حفظ و نگهداری پول افغانی تلاش نمائید

Issue 60 Fifth Year, June 2012